

FIVB

Official Volleyball Rules

2009 - 2012

Επίσημοι Κανονισμοί
Πετοσφαίρισης

ΟΑΕΕ

FIVB

Fédération Internationale de Volleyball
Av. de la Gare 12 - 1001 Lausanne - Switzerland
Tel. +41 (21) 345 35 35 - Fax +45 (21) 345 35 45
Email: info@fivb.org
www.fivb.org

ΟΔΒΕ

Ομοσπονδία Διαιτητών Βόλεϊ Ελλάδος
Κηφισίας 37 - Μαρούσι - ΤΚ 15123 - ΕΛΛΑΔΑ
Τηλ. +30 210 9240247 - Fax +30 210 9240411
Email: odbe@otenet.gr
<http://www.odbe.gr>

Έκδοση 2.0
Σεπτέμβριος 2009

Η παρούσα έκδοση του κειμένου των επίσημων κανονισμών του αθλήματος της πετοσφαίρισης της FIVB πραγματοποιήθηκε από την Ομοσπονδία Διαιτητών Βόλει Ελλάδος. Η μετάφραση - απόδοση στα ελληνικά για λογαριασμό της ΟΔΒΕ, πραγματοποιήθηκε από τους καθηγητές διαιτησίας και μέλη της Τεχνικής Επιτροπής Διαιτησίας της ΟΔΒΕ κυρίου Στέφανο Βασιλειάδη και Γιώργο Διαμαντόπουλο, ενώ πολύτιμη βοήθεια, στο κομμάτι της διόρθωσης, παρείχε ο εν ενεργεία διεθνής διαιτητής Γιώργος Γεωργουλέας.

Στους κανονισμούς αυτούς περιέχονται οι τελευταίες αλλαγές, που εγκρίθηκαν από το 31ο συνέδριο της FIVB στο Dubai, οι οποίες ισχύουν από 1-1-2009 σε όλες τις διεθνείς διοργανώσεις, ενώ στα Ελληνικά Πρωταθλήματα ισχύουν από την αγωνιστική περίοδο 2009-2010.

Το ΔΣ της ΟΔΒΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ****ΜΕΡΟΣ 1****ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ****ΜΕΡΟΣ 2****ΤΜΗΜΑ Ι****ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ****Κεφάλαιο Πρώτο****Εγκαταστάσεις και Εξοπλισμός****1. ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ**

- 1.1 ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ
- 1.2 ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
- 1.3 ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
- 1.4 ΖΩΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
- 1.5 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ
- 1.6 ΦΩΤΙΣΜΟΣ

2. ΦΙΛΕΣ ΚΑΙ ΣΤΥΛΟΒΑΤΕΣ

- 2.1 Ύψος του Φίλε
- 2.2 Κατασκευή
- 2.3 Πλαγίες ταινίες
- 2.4 Αντένες
- 2.5 Στυλόβατες
- 2.6 Συμπληρωματικός εξοπλισμός

3. ΜΠΑΛΕΣ

- 3.1 Πρωτότυπα
- 3.2 Ομοιομορφία μπαλών
- 3.3 Σύστημα τριών μπαλών

Κεφάλαιο Δεύτερο**Συμμετέχοντες****4. ΟΜΑΔΕΣ**

- 4.1 Σύνθεση ομάδος
- 4.2 Θέση ομάδος
- 4.3 Εξοπλισμός
- 4.4 Αλλαγή στον εξοπλισμό
- 4.5 Απαγορευμένα αντικείμενα

5. ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΟΜΑΔΩΝ

- 5.1 Αρχηγός
- 5.2 Προπονητής
- 5.3 Βοηθός προπονητή

Κεφάλαιο Τρίτο**Μορφή Αγώνα****6. ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΟΝΤΟΥ, ΝΙΚΗΤΗΣ ΣΕΤ ΚΑΙ ΝΙΚΗΤΗΣ ΑΓΩΝΑ**

- 6.1 ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΟΝΤΟΥ
- 6.2 ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΝΟΣ ΣΕΤ
- 6.3 ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ
- 6.4 ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΙΠΗΣ ΟΜΑΔΑ

7. ΔΟΜΗ ΑΓΩΝΑ

- 7.1 ΚΛΗΡΩΣΗ
- 7.2 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗΣ
- 7.3 ΑΡΧΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΟΜΑΔΟΣ
- 7.4 ΘΕΣΕΙΣ
- 7.5 ΛΑΘΟΣ ΘΕΣΕΩΝ
- 7.6 ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ
- 7.7 ΛΑΘΟΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗΣ

Κεφάλαιο Τέταρτο **Ενέργειες Παιχνιδιού**

8. ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

- 8.1 ΜΠΑΛΑ ΕΝΤΟΣ ΦΑΣΗΣ
- 8.2 ΜΠΑΛΑ ΕΚΤΟΣ ΦΑΣΗΣ
- 8.3 ΜΠΑΛΑ ΜΕΣΑ
- 8.4 ΜΠΑΛΑ ΕΞΩ

9. ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

- 9.1 ΚΤΥΠΗΜΑΤΑ ΟΜΑΔΩΝ
- 9.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΤΥΠΗΜΑΤΩΝ
- 9.3 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

10. ΜΠΑΛΑ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

- 10.1 ΜΠΑΛΑ ΠΟΥ ΔΙΑΣΧΙΖΕΙ ΤΟ ΦΙΛΕ
- 10.2 ΜΠΑΛΑ ΠΟΥ ΑΓΓΙΖΕΙ ΤΟ ΦΙΛΕ
- 10.3 ΜΠΑΛΑ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

11. ΠΑΙΚΤΗΣ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

- 11.1 ΕΠΑΦΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ
- 11.2 ΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ
- 11.3 ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΦΙΛΕ
- 11.4 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΠΑΙΚΤΩΝ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

12. ΣΕΡΒΙΣ

- 12.1 ΠΡΩΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΣΤΟ ΣΕΤ
- 12.2 ΣΕΙΡΑ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ
- 12.3 ΈΓΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΣΕΡΒΙΣ
- 12.4 ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΕΡΒΙΣ
- 12.5 ΠΡΟΠΕΤΑΣΜΑ
- 12.6 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΣ
- 12.7 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΚΑΙ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ.

13. ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ

- 13.1 ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ
- 13.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ

13.3 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΤΥΠΗΜΑ

14. ΜΠΛΟΚ

- 14.1 ΜΠΛΟΚ
- 14.2 ΕΠΑΦΗ ΣΤΟ ΜΠΛΟΚ
- 14.3 ΜΠΛΟΚ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΛΟΥ
- 14.4 ΜΠΛΟΚ ΚΑΙ ΚΤΥΠΗΜΑΤΑ ΟΜΑΔΑΣ
- 14.5 ΜΠΛΟΚ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ
- 14.6 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΠΛΟΚ

Κεφάλαιο Πέμπτο

Διακοπές και καθυστερήσεις

15. ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

- 15.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ
- 15.2 ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ
- 15.3 ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ
- 15.4 ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ
- 15.5 ΑΛΛΑΓΗ ΠΑΙΚΤΩΝ
- 15.6 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ
- 15.7 ΚΑΤ. ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΑΛΛΑΓΗ
- 15.8 ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΩ ΑΠΟΒΟΛΗΣ Η ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ
- 15.9 ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
- 15.10 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
- 15.11 ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

16. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΑΓΩΝΑ

- 16.1 ΤΥΠΟΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ
- 16.2 ΤΙΜΩΡΙΕΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ

17. ΚΑΤ. ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

- 17.1 ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ
- 17.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
- 17.3 ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

18. ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΓΗΠΕΔΩΝ

- 18.1 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ
- 18.2 ΑΛΛΑΓΗ ΓΗΠΕΔΩΝ

Κεφάλαιο Έκτο

Ο παίκτης Λίμπερο

19. Ο παίκτης Λίμπερο

- 19.1 Προσδιορισμός του Λίμπερο
- 19.2 Ένδυση
- 19.3 Επιτρεπόμενες ενέργειες του Λίμπερο

Κεφάλαιο Έβδομο

Συμπεριφορά συμμετεχόντων

20. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- 20.1 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
- 20.2 ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΑΙ

21. ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΕΣ

- 21.1 ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
- 21.2 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΟΥ ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ΤΙΜΩΡΙΕΣ
- 22.3 ΚΛΙΜΑΚΑ ΤΙΜΩΡΙΩΝ
- 21.4 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΡΙΩΝ ΚΑΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ
- 21.5 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΕΤ
- 21.6 ΚΑΡΤΕΣ ΤΙΜΩΡΙΩΝ

ΜΕΡΟΣ 2 ΤΜΗΜΑ II

ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ, ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΗΜΑΤΑ

Κεφάλαιο Όγδοο Διαιτητές

22. ΣΩΜΑ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

- 22.1 ΣΥΝΘΕΣΗ
- 22.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

23. ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ

- 23.1 ΘΕΣΗ
- 23.2 ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ
- 23.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

24. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ

- 24.1 ΘΕΣΗ
- 24.2 ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ
- 24.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

25. ΣΗΜΕΙΩΤΗΣ

- 25.1 ΘΕΣΗ
- 25.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

26. ΒΟΗΘΟΣ ΣΗΜΕΙΩΤΗΣ

- 26.1 ΘΕΣΗ
- 26.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

27. ΚΡΙΤΕΣ ΓΡΑΜΜΩΝ

- 27.1 ΘΕΣΗ
- 27.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

28. ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΗΜΑΤΑ

- 28.1 ΧΕΙΡΟΣΗΜΑΝΣΗ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ
- 28.2 ΣΗΜΑΤΑ ΚΡΙΤΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΜΕ ΣΗΜΑΙΑ

ΜΕΡΟΣ 2
ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ**

- 1α. Χώρος Διοργάνωσης Αγώνα
- 1β. Ο Αγωνιστικός Χώρος
2. Ο Κυρίως Αγωνιστικός Χώρος
3. Σχέδιο του Φιλέ
4. Θέσεις των Παικτών
5. Μπάλα που Διασχίζει το Κάθετο Επίπεδο του Φιλέ προς το Αντίπαλο Γήπεδο
6. Ομαδικό Προπέτασμα
7. Ολοκληρωμένο μπλοκ
8. Επίθεση Παίκτη Πίσω Γραμμής
9. Πίνακας Τιμωριών Κακής Συμπεριφοράς
10. Θέση Μελών Διαιτησίας και των Βοηθών τους
11. Επίσημη Χειροσήμανση Διαιτητών
12. Επίσημα Σήματα Κριτών Γραμμών με Σημαία

ΜΕΡΟΣ 3**ΟΡΙΣΜΟΙ**

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ

Το βόλεϊ (Πετοσφαίριση) είναι ένα άθλημα που παίζεται από δύο ομάδες σε ένα γήπεδο το οποίο χωρίζεται από ένα φιλέ (δίχτυ). Υπάρχουν διάφορες εκδόσεις για συγκεκριμένες περιπτώσεις ώστε να προσφέρουν στον καθένα την δυνατότητα να παίξει το άθλημα διαφορετικά.

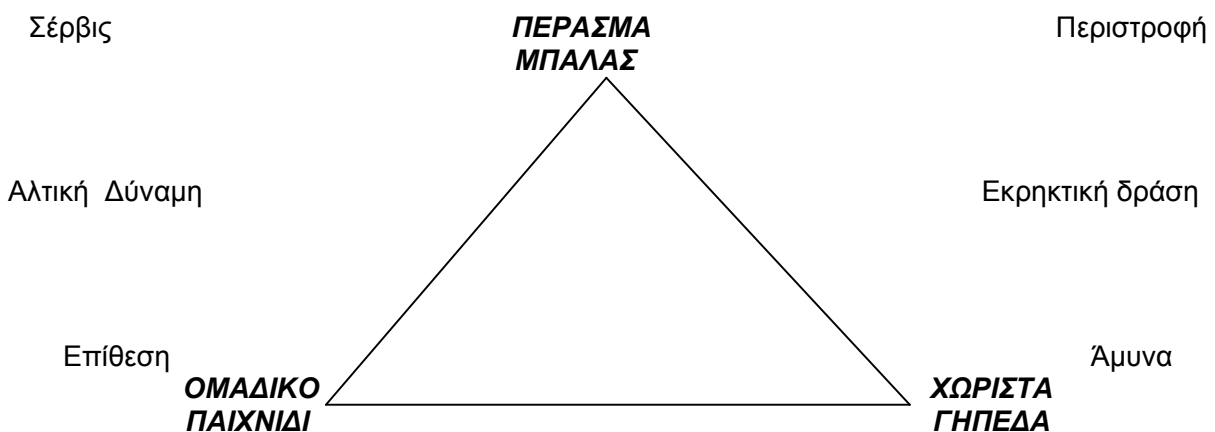
Ο σκοπός του αγώνα είναι το πέρασμα της μπάλας πάνω από το φιλέ ώστε να χτυπήσει στο έδαφος μέσα στο γήπεδο της αντίπαλης ομάδας, καθώς και να εμποδιστεί η προσπάθεια της αντίπαλης ομάδας να κάνει το ίδιο. Η ομάδα έχει τρία κτυπήματα για να επιστρέψει την μπάλα (συν την επαφή του μπλοκ).

Η μπάλα αρχίζει να παίζεται με το σέρβις: κτύπημα από τον αθλητή που σερβίρει να στείλει την μπάλα πάνω από το φιλέ στην περιοχή του αντιπάλου. Η φάση συνεχίζεται έως ότου η μπάλα χτυπήσει στο έδαφος, βγει «άουτ» ή όταν κάποια ομάδα αποτύχει να την επιστρέψει σωστά.

Στο Βόλεϊ, η ομάδα που κερδίζει τη φάση πετυχαίνει έναν πόντο (Σύστημα συνεχούς καταγραφής πόντων). Όταν η ομάδα που δέχεται το σέρβις κερδίζει τη φάση, πετυχαίνει πόντο και το δικαίωμα να σερβίρει, και οι παίκτες της περιστρέφονται κατά μία θέση προς τα δεξιά, όπως οι δείκτες του ρολογιού.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ 2005-2008**ΜΕΡΟΣ 1****Φιλοσοφία των Κανονισμών και Διαιτησία**

Το βόλεϊ (Πετοσφαίριση) είναι ένα από τα πιο επιτυχημένα και δημοφιλή ανταγωνιστικά και ψυχαγωγικά αθλήματα στον κόσμο. Είναι γρήγορο, συναρπαστικό με εκρηκτική δράση. Ακόμα το βόλεϊ περιλαμβάνει αρκετά σημαντικά στοιχεία που επικαλύπτει το ένα το άλλο, των οποίων οι επιτυχείς αλληλεπιδράσεις το καθιστούν μοναδικό ανάμεσα στα άλλα αθλήματα με διαδοχικές φάσεις:

Τα τελευταία χρόνια η FIVB έκανε αλματώδη πρόοδο στην προσαρμογή του αθλήματος στο σύγχρονο κοινό.

Αυτό το κείμενο απευθύνεται σε ένα ευρύ «βολειμπολικό» κοινό – παίκτες, προπονητές, διαιτητές, θεατές και σχολιαστές για τους εξής λόγους:

- η κατανόηση των κανονισμών συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας του παιχνιδιού - οι προπονητές έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τη σύνθεση και την τακτική της ομάδας, δίνοντας στους παίκτες την ευκαιρία να αναδείξουν τις ικανότητές τους.
- η κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στους κανονισμούς συμβάλλει στο να παίρνουν οι διαιτητές πιο σωστές αποφάσεις

Αυτή η εισαγωγή κατ' αρχήν εστιάζεται στο βόλεϊ ως ανταγωνιστικό άθλημα, προτού να προσδιοριστούν τα βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για επιτυχημένη διαιτησία.

Το βόλεϊ είναι ανταγωνιστικό άθλημα

Ο συναγωνισμός φέρνει στην επιφάνεια λανθάνουσες δυνάμεις. Προβάλλει σε άριστο βαθμό την ικανότητα, το πνεύμα, τη δημιουργικότητα και την αισθητική. Οι κανονισμοί είναι δομημένοι έτσι, ώστε να επιτρέπουν την εκδήλωση αυτών των αρετών. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, το βόλεϊ επιτρέπει σε όλους τους παίκτες να εκδηλώνουν ενέργειες και στο φιλέ (στην επίθεση) και στο πίσω μέρος του γηπέδου (στην άμυνα ή στο σέρβις).

Ο William Morgan, ο εφευρέτης του αθλήματος, ακόμα (και σήμερα) θα το αναγνώριζε, γιατί το βόλεϊ έχει διατηρήσει μερικά διακριτά και βασικά στοιχεία με το πέρασμα του χρόνου. Μερικά από αυτά είναι κοινά και με άλλα αθλήματα που παίζονται στο φιλέ / με μπάλα / ή με ρακέτα:

- το σέρβις,
- η περιστροφή (σέρβις με τη σειρά),
- η επίθεση,
- η άμυνα.

Το βόλεϊ, πάντως, είναι το μοναδικό ανάμεσα στα αθλήματα που παίζονται με φιλέ, στο οποίο το ζητούμενο είναι το γεγονός η μπάλα να είναι διαρκώς στον αέρα (μια «ιπτάμενη μπάλα») και στο οποίο επιτρέπεται τα μέλη κάθε ομάδας να κάνουν πάσες μεταξύ τους πριν επιστρέψουν τη μπάλα στους αντιπάλους.

Η καθιέρωση ενός εξειδικευμένου αμυντικού παίκτη (του Λίμπερο) έδωσε ώθηση στο άθλημα όσον αφορά τη διάρκεια και τον αριθμό των φάσεων του αγώνα. Οι τροποποιήσεις στον κανονισμό του σέρβις άλλαξαν την ενέργεια του σέρβις από ένα απλό μέσο να μπει η μπάλα εντός παιδιάς (να ξεκινήσει το παιχνίδι), σε ένα επιθετικό όπλο.

Η έννοια της περιστροφής κατοχυρώθηκε για να δίνει πρωτοβουλίες σε πολυσύνθετους αθλητές. Οι κανονισμοί σχετικά με τις θέσεις των παικτών πρέπει να επιτρέπουν στις ομάδες να έχουν ευελιξία και να δημιουργούν ενδιαφέρουσες εξελίξεις στην τακτική.

Οι αγωνιζόμενοι χρησιμοποιούν αυτό το πλαίσιο για να συναγωνιστούν στην τεχνική, την τακτική και τη δύναμη. Το πλαίσιο των κανονισμών επιτρέπει επίσης στους παίκτες ελευθερία έκφρασης, που ενθουσιάζει τους θεατές και τους τηλεθεατές.

Και έτσι, η εικόνα του βόλεϊ διαρκώς βελτιώνεται.

Καθώς το άθλημα εξελίσσεται, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα αλλάξει – θα γίνεται πιο καλό, πιο δυνατό και πιο γρήγορο.

Ο Διαιτητής μέσα σε αυτό το Πλαίσιο

Η ουσία του να είναι κάποιος καλός διαιτητής με την έννοια της δικαιοσύνης και τη συνέπειας:

- να **είναι** δίκαιος με όλους τους συμμετέχοντες
- να **φαίνεται** δίκαιος από τους θεατές.

Αυτό απαιτεί τεράστια εμπιστοσύνη – τον διαιτητή πρέπει να τον εμπιστεύονται ώστε να έχουν την ευκαιρία οι παίκτες να προσφέρουν ψυχαγωγικό θέαμα:

- με το να είναι **ακριβής** στην **κρίση** του/της,
- **με το να κατανοεί γιατί έχει γραφτεί ο κανονισμός,**
- με το να είναι ένας **ικανός οργανωτής,**
- με το να επιτρέπει να κυλήσει ο αγώνας και να τον **φέρει** εις πέρας,
- με το να είναι **παιδαγωγός** – χρησιμοποιώντας τους κανονισμούς για να τιμωρήσει το άδικο ή να νουθετήσει την αγένεια,

- με το να **προάγει** το άθλημα – δηλαδή, να **επιτρέπει** να αναδειχθούν τα **θεαματικά** στοιχεία στο παιχνίδι και οι καλύτεροι παίκτες να κάνουν αυτό που μπορούν καλύτερα: να **ψυχαγωγήσουν** το κοινό

Τελικά μπορούμε να πούμε ότι ένας καλός διαιτητής χρησιμοποιεί τους κανονισμούς ώστε η διοργάνωση να είναι μεστή εμπειριών για όλους τους συμμετέχοντες.

Για εκείνους που διάβασαν μέχρι εδώ: δείτε τους Κανονισμούς που ακολουθούν ως το τρέχον σύνολο συνθηκών (προδιαγραφών) ανάπτυξης ενός θαυμάσιου αθλήματος, κρατήστε όμως στο μυαλό σας γιατί αυτές οι λίγες παράγραφοι, που προηγήθηκαν, ίσως για σας να είναι ίσης σπουδαιότητας, σχετικά με τη θέση σας μέσα στο άθλημα.

***Ασχοληθείτε ενεργά!
Κρατήστε τη μπάλα ψηλά!***

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ****1. ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ**

Ο αγωνιστικός χώρος περιλαμβάνει τον κυρίως αγωνιστικό χώρο και την ελεύθερη ζώνη. Πρέπει να είναι ορθογώνιος και συμμετρικός.

1.1 ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Ο κυρίως αγωνιστικός χώρος είναι ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο με διαστάσεις 18 X 9 μ., και περιβάλλεται από ελεύθερη ζώνη πλάτους τουλάχιστον 3 μ. προς όλες τις πλευρές.

Το ελεύθερο αγωνιστικό διάστημα είναι το διάστημα πάνω από τον αγωνιστικό χώρο, το οποίο είναι ελεύθερο από οποιοδήποτε εμπόδιο. Το ελεύθερο αυτό διάστημα πρέπει να έχει τουλάχιστον 7 μ. ύψος από την επιφάνεια του γηπέδου.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, η ελεύθερη ζώνη πρέπει να είναι τουλάχιστον 5 μ. από τις πλάγιες γραμμές και 8 μ. από τις τελικές γραμμές. Το ελεύθερο αγωνιστικό διάστημα πρέπει να έχει τουλάχιστον 12,5 μ. ύψος από την επιφάνεια του γηπέδου.

1.2 ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

1.2.1 Η επιφάνεια πρέπει να είναι επίπεδη, οριζόντια και ομοιόμορφη. Δεν πρέπει να παρουσιάζει κανέναν κίνδυνο για τραυματισμό των παικτών. Απαγορεύεται να διεξάγεται αγώνας σε ανώμαλες ή ολισθηρές επιφάνειες.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, επιτρέπονται μόνο ξύλινες ή συνθετικές επιφάνειες. Κάθε επιφάνεια πρέπει να εγκρίνεται προηγουμένως από την FIVB.

1.2.2 Σε κλειστά γήπεδα, η επιφάνεια του αγωνιστικού χώρου πρέπει να έχει ανοικτό χρώμα.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, είναι απαραίτητο οι γραμμές να είναι λευκού χρώματος. Είναι επίσης απαραίτητο ο αγωνιστικός χώρος και η ελεύθερη ζώνη να είναι άλλου χρώματος και τα χρώματα αυτά να διαφέρουν μεταξύ τους.

1.2.3 Σε ανοικτά γήπεδα, επιτρέπεται μία κλίση 5 χιλ. ανά μέτρο για αποστράγγιση. Απαγορεύεται οι γραμμές του αγωνιστικού χώρου να είναι κατασκευασμένες από στερεό υλικό.

1.3 ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

1.3.1 Όλες οι γραμμές έχουν πλάτος 5 εκ. Πρέπει να έχουν ανοικτό χρώμα και διαφορετικό από το χρώμα του δαπέδου και από οποιοδήποτε άλλες γραμμές.

1.3.2 Γραμμές οριοθέτησης

Δύο πλάγιες γραμμές και δύο τελικές γραμμές σχηματίζουν τον αγωνιστικό χώρο. Τόσο οι πλάγιες όσο και οι τελικές γραμμές συμπεριλαμβάνονται στις διαστάσεις του αγωνιστικού χώρου.

1.3.3 Κεντρική γραμμή

Ο άξονας της κεντρικής γραμμής χωρίζει τον αγωνιστικό χώρο σε δύο ίσες περιοχές, με διαστάσεις 9Χ9 μ. η κάθε μία, θεωρείται δε ότι το πλάτος της γραμμής ανήκει εξίσου και στις δύο πλευρές του γηπέδου. Αυτή η γραμμή επεκτείνεται κάτω από το φιλέ από τη μία πλάγια γραμμή μέχρι την άλλη.

1.3.4 Γραμμή επίθεσης

Σε κάθε πλευρά του αγωνιστικού χώρου, μία γραμμή επίθεσης, της οποίας η πίσω ακμή είναι χαραγμένη 3μ. από τον άξονα της κεντρικής γραμμής, οριοθετεί την μπροστινή ζώνη.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, η γραμμή επίθεσης επεκτείνεται με την προσθήκη διακεκομμένων γραμμών από τις πλάγιες γραμμές, με πέντε διακεκομμένες γραμμές μήκους 15 εκ. και πλάτους 5 εκ. που η καθεμιά απέχει από την άλλη 20 εκ. έτσι, ώστε το συνολικό μήκος να είναι 1,75 μ. Η «γραμμή του προπονητή» (μια διακεκομμένη γραμμή η οποία εκτείνεται από την επιθετική γραμμή έως την τελική γραμμή παράλληλα με την πλάγια γραμμή και σε απόσταση 1,75 μέτρων από αυτήν) αποτελούμενη από μικρές γραμμές μήκους 15 εκατοστών και σε απόσταση 20 εκατοστών μεταξύ τους καθορίζει τα όρια της περιοχής που μπορεί να κινείται ο προπονητής.

1.4 ΖΩΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

1.4.1 Μπροστινή ζώνη

Σε κάθε γήπεδο, η μπροστινή ζώνη οριοθετείται από τον άξονα της κεντρικής γραμμής και την πίσω ακμή της γραμμής επίθεσης.

Η μπροστινή ζώνη επεκτείνεται πέρα από τις πλάγιες γραμμές ως το τέλος της ελεύθερης ζώνης.

1.4.2 Ζώνη σερβίς

Η ζώνη του σερβίς είναι μία περιοχή πλάτους 9 μ. πίσω από κάθε τελική γραμμή.

Περιορίζεται κάθετα από δύο μικρές γραμμές, μήκους 15 εκ. η κάθε μία, σχεδιασμένες 20 εκ. πίσω από την τελική γραμμή στην προέκταση των πλάγιων γραμμών. Και οι δύο μικρές γραμμές συμπεριλαμβάνονται στο πλάτος της ζώνης σερβίς.

Σε βάθος, η ζώνη σερβίς εκτείνεται ως το τέλος της ελεύθερης ζώνης.

1.4.3 Ζώνη αλλαγής

Η ζώνη αλλαγής οριοθετείται από την επέκταση των δύο γραμμών επίθεσης έως το τραπέζι του σημειωτή.

1.4.4 Ζώνη αντικατάστασης Λίμπερο

Η ζώνη αντικατάστασης του Λίμπερο είναι μέρος της ελεύθερης ζώνης από την πλευρά των πάγκων των ομάδων, οριοθετούμενη από την προέκταση της γραμμής επίθεσης έως την τελική γραμμή.

1.4.5 Περιοχή προθέρμανσης

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, οι περιοχές προθέρμανσης, διαστάσεων 3 Χ 3 μ. περίπου, βρίσκονται στις δύο γωνίες προς τις πλευρές των πάγκων, έξω από την ελεύθερη ζώνη.

1.4.6 Περιοχή ποινής

Μια περιοχή ποινής, διαστάσεων περίπου 1x1 μ. και εφοδιασμένη με δύο καρέκλες, βρίσκεται στην ελεγχόμενη περιοχή, έξω από την προέκταση καθεμιάς τελικής γραμμής. Αυτές οι περιοχές πρέπει να οριοθετούνται από κόκκινη γραμμή πλάτους 5 cm.

1.5 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Η ελάχιστη θερμοκρασία δεν πρέπει να είναι κάτω των 10° C (50° F).

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, η μέγιστη θερμοκρασία δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 25°C (77°F) και η ελάχιστη δεν πρέπει να είναι κάτω από 16°C (61°F).

1.6 ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, ο φωτισμός του αγωνιστικού χώρου πρέπει να είναι 1000 έως 1500 lux και πρέπει να μετράται στο 1 μέτρο πάνω από την επιφάνεια του αγωνιστικού χώρου.

2. ΦΙΛΕΣ ΚΑΙ ΣΤΥΛΟΒΑΤΕΣ

2.1 ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΕ

2.1.1 Τοποθετημένος κάθετα πάνω από την κεντρική γραμμή, υπάρχει ένας φιλέ, του οποίου η πάνω πλευρά βρίσκεται σε ύψος 2,43 μ. για τους άνδρες και 2,24 μ. για τις γυναίκες.

2.1.2 Το ύψος του μετριέται από το κέντρο του αγωνιστικού χώρου. Το ύψος του φιλέ (πάνω από τις δύο πλάγιες γραμμές) πρέπει να είναι ακριβώς το ίδιο και δεν πρέπει να υπερβαίνει το επίσημο ύψος πάνω από 2 εκατοστά.

2.2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Ο φιλέ έχει πλάτος 1 μέτρο και μήκος 9,50 έως 10 μέτρα (με πλάτος 25 έως 50 εκ. για κάθε πλευρά έξω από της πλάγιες ταινίες), είναι δε κατασκευασμένος από τετράγωνο μαύρο πλέγμα 10 εκατοστών .

Στην κορυφή του υπάρχει μια οριζόντια ταινία, πλάτους 7 εκατοστών, κατασκευασμένη από αναδιπλούμενο λευκό καναβάτσο και ραμμένη καθ' όλο το μήκος της. Κάθε άκρο της ταινίας έχει μία τρύπα, μέσα από την οποία περνά ένα κορδόνι που δένει την ταινία στους στυλοβάτες ώστε να διατηρείται η κορυφή της τεντωμένη.

Μέσα από την ταινία ένα εύκαμπτο καλώδιο δένει το φιλέ στους στυλοβάτες και κρατά την κορυφή του τεντωμένη.

Στο κάτω μέρος του φιλέ υπάρχει μια άλλη οριζόντια ταινία, πλάτους 5 εκατοστών, όμοια με αυτήν της κορυφής του φιλέ, μέσω της οποίας είναι περασμένο ένα σχοινί. Το σχοινί αυτό δένει το φιλέ στους στυλοβάτες και διατηρεί το κάτω μέρος του τεντωμένο.

2.3 ΠΛΑΓΙΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

Δύο λευκές ταινίες είναι δεμένες κάθετα στο φιλέ και τοποθετημένες ακριβώς επάνω από κάθε πλάγια γραμμή.

Αυτές έχουν πλάτος 5 εκατοστά και μήκος 1 μέτρο, και θεωρούνται μέρη του φιλέ.

2.4 ΑΝΤΕΝΕΣ

Η αντένα είναι μία εύκαμπτη ράβδος, μήκους 1,80 μ. και διαμέτρου 10 χιλιοστών, κατασκευασμένη από φάιμπερ γκλας ή παρόμοιο υλικό.

Η αντένα τοποθετείται στο εξωτερικό μέρος κάθε πλάγιας ταινίας. Οι αντένες τοποθετούνται στις αντίθετες πλευρές του φιλέ.

Τα 80 άνω εκατοστά κάθε αντένας προεξέχουν πάνω από το φιλέ και είναι σημειωμένα με λωρίδες των 10 εκατοστών σε χρωματισμό που να δημιουργεί αντίθεση, κατά προτίμηση κόκκινο και λευκό.

Οι αντένες θεωρούνται μέρος του φιλέ και πλευρικά καθορίζουν το οριοθετημένο διάστημα.

2.5 ΣΤΥΛΟΒΑΤΕΣ

2.5.1 Οι στυλοβάτες που στηρίζουν το φιλέ, τοποθετούνται σε απόσταση 0,50 - 1,00 μέτρο έξω από τις πλάγιες γραμμές. Έχουν ύψος 2,55 μέτρα και κατά προτίμηση είναι ρυθμιζόμενοι.

Για όλες τις Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB οι στυλοί που στηρίζουν το φιλέ τοποθετούνται σε απόσταση 1 μ. από τις πλάγιες γραμμές.

2.5.2 Οι στυλοβάτες είναι κυλινδρικοί και ομαλοί, τοποθετημένοι στο έδαφος χωρίς σύρματα. Δεν πρέπει να υπάρχουν επικίνδυνες ή εμποδίζουσες κατασκευές στήριξης.

2.6 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Όλος ο συμπληρωματικός εξοπλισμός καθορίζεται από τους κανονισμούς της FIVB.

3. ΜΠΑΛΕΣ

3.1 ΠΡΟΤΥΠΑ

Η μπάλα πρέπει να είναι σφαιρική, κατασκευασμένη εξωτερικά από εύκαμπτο ή συνθετικό δέρμα μέσα στο οποίο υπάρχει σαμπρέλα από λάστιχο ή παρόμοιο υλικό.

Το χρώμα της πρέπει να είναι ομοιόμορφο ανοικτό ή συνδυασμός χρωμάτων.

Το συνθετικό δέρμα και οι συνδυασμοί χρωμάτων στις μπάλες που χρησιμοποιούνται σε Διεθνείς Επίσημες διοργανώσεις πρέπει να είναι σύμφωνα με τα πρότυπα της FIVB.

Η περιφέρειά της είναι 65-67 εκατοστά και το βάρος της 260-280 γραμμάρια.

Η εσωτερική της πίεση πρέπει να είναι 0,30 έως 0,325 κιλά ανά τετρ. εκατοστό (4,26 έως 4,61psi) (294,3 έως 318,82 mbar ή hPa).

3.2 ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ ΣΤΙΣ ΜΠΑΛΕΣ

Όλες οι μπάλες που χρησιμοποιούνται σε έναν αγώνα πρέπει να έχουν τα ίδια πρότυπα σχετικά με την περιφέρεια, το βάρος, την πίεση, τον τύπο, το χρώμα, κλπ.

Στις Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, όπως επίσης και στα Εθνικά Πρωταθλήματα, πρέπει να χρησιμοποιούνται μπάλες εγκεκριμένες από την FIVB, εκτός αν υπάρχει η συμφωνία της FIVB.

3.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΡΙΩΝ ΜΠΑΛΩΝ

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, θα χρησιμοποιούνται τρεις μπάλες. Σε αυτή την περίπτωση, τοποθετούνται έξι επαναφορές της μπάλας, ένας σε κάθε γωνία της ελεύθερης ζώνης και ένας πίσω από κάθε διαιτητή.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ****4. ΟΜΑΔΕΣ****4.1 ΣΥΝΘΕΣΗ ΟΜΑΔΑΣ**

4.1.1. Μια ομάδα αποτελείται από 12 παίκτες, έναν προπονητή, έναν βοηθό προπονητή, έναν φυσιοθεραπευτή, και έναν γιατρό.

Για τις Παγκόσμιες και επίσημες διοργανώσεις της FIVB ο γιατρός πρέπει να είναι εκ των προτέρων διαπιστευμένος από την FIVB.

Για τις Παγκόσμιες και επίσημες διοργανώσεις ενηλίκων (ανδρών/γυναικών) της FIVB, μια ομάδα μπορεί να αποτελείται το μέγιστο από δεκατέσσερις -14 παίκτες (με ανώτατο αριθμό δώδεκα-12 κανονικών παικτών).

4.1.2 Ένας από τους παίκτες, εκτός από τον Λίμπερο, είναι ο αρχηγός της ομάδας, ο οποίος πρέπει να αναφέρεται στο φύλλο αγώνα.

4.1.3 Μόνο οι παίκτες που είναι εγγεγραμμένοι στο φύλλο αγώνα επιτρέπεται να μπουν στον αγωνιστικό χώρο και να αγωνιστούν στον αγώνα. Από τη στιγμή που ο προπονητής και ο αρχηγός της ομάδας έχουν υπογράψει το φύλλο αγώνα, οι εγγεγραμμένοι παίκτες δεν επιτρέπεται να αλλαχθούν.

4.2 ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

4.2.1 Οι παίκτες που δεν συμμετέχουν στον αγώνα πρέπει είτε να κάθονται στον πάγκο της ομάδας τους, είτε να βρίσκονται στο χώρο προθέρμανσής τους. Ο προπονητής και τα άλλα μέλη της ομάδας κάθονται στον πάγκο, αλλά επιτρέπεται να τον εγκαταλείπουν προσωρινά.

Οι πάγκοι για τις ομάδες βρίσκονται δίπλα στο τραπέζι του σημειωτή έξω από την ελεύθερη ζώνη.

4.2.2 Μόνο τα μέλη των ομάδων επιτρέπεται να κάθονται στον πάγκο κατά τη διάρκεια του αγώνα και να συμμετέχουν στην προθέρμανση.

4.2.3 Οι παίκτες που δεν συμμετέχουν επιτρέπεται να προθερμαίνονται χωρίς μπάλες ως ακολούθως:

4.2.3.1 κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού: στο χώρο προθέρμανσης,

4.2.3.2 κατά τη διάρκεια των τάϊμ-άουτ και των τεχνικών τάϊμ-άουτ στην ελεύθερη ζώνη πίσω από το γήπεδό τους.

4.2.4 Κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων μεταξύ των σετ, οι παίκτες επιτρέπεται να προθερμαίνονται χρησιμοποιώντας μπάλες στην ελεύθερη ζώνη.

4.3 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο εξοπλισμός ενός παίκτη αποτελείται από μία φανέλα, κοντό αθλητικό παντελονάκι, κάλτσες (η στολή) και αθλητικά παπούτσια.

4.3.1 Το χρώμα και το σχέδιο στις φανέλες, τα παντελονάκια και τις κάλτσες πρέπει να είναι ομοιόμορφα για την ομάδα (εκτός από τον Λίμπερο). Οι στολές πρέπει να είναι καθαρές.

4.3.2 Τα παπούτσια πρέπει να είναι ελαφρά, εύκαμπτα, με λαστιχένιες ή συνθετικές σόλες χωρίς τακούνια.

Για παγκόσμιες και επίσημες διοργανώσεις της FIVB απαγορεύεται να φορούν οι παίκτες παπούτσια τα οποία είναι, κατά κύριο χρώμα, μαύρα με χαρακτηριστικές σόλες.

4.3.3 Οι φανέλες των παικτών πρέπει να είναι αριθμημένες από το 1 έως το 18.

Για τις παγκόσμιες και επίσημες διοργανώσεις της FIVB οι φανέλες των παικτών πρέπει να είναι αριθμημένες από το 1 μέχρι το 20.

4.3.3.1 Ο αριθμός πρέπει να είναι τοποθετημένος πάνω στη φανέλα στο κέντρο της μπροστινής και της πίσω πλευράς. Το χρώμα και η φωτεινότητα των αριθμών πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με το χρώμα και τη φωτεινότητα της φανέλας.

4.3.3.2 Ο αριθμός πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 15 εκ. στο στήθος και 20 εκ. στην πλάτη. Η λωρίδα που σχηματίζει τους αριθμούς πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 2 εκατοστά.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB, οι αριθμοί των παικτών πρέπει να υπάρχουν και στο δεξί κάτω μέρος του παντελονιού. Ο αριθμός πρέπει να έχει ύψος 4 έως 6 εκ. και η ταινία που σχηματίζει τον αριθμό να έχει τουλάχιστον 1 εκ. πλάτος. Οι φανέλες και τα παντελονάκια πρέπει να ακολουθούν τα πρότυπα της FIVB.

4.3.4 Ο αρχηγός της ομάδας πρέπει να έχει στη φανέλα του/της, μια λωρίδα 8 X 2 εκατοστά που θα υπογραμμίζει τον αριθμό στο στήθος.

4.3.5 Απαγορεύεται να φοράνε οι παίκτες στολές διαφορετικού χρώματος (εκτός από τους Λίμπερο), και/ή χωρίς επίσημους αριθμούς.

4.4 ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ

Ο πρώτος διαιτητής μπορεί να επιτρέψει σε έναν ή περισσότερους παίκτες:

4.4.1 να παίξει ξυπόλητος,

Για Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις FIVB απαγορεύεται να παίζουν ξυπόλυτοι.

4.4.2 να αλλάξει βρεγμένες ή κατεστραμμένες στολές μεταξύ των σετ ή μετά από αλλαγή, με την προϋπόθεση ότι το χρώμα, το σχέδιο και ο αριθμός της νέας στολής να είναι τα ίδια.

4.4.3 να παίξουν με τις φόρμες τους, λόγω ψυχρού καιρού, με την προϋπόθεση ότι έχουν το ίδιο χρώμα και σχέδιο για όλη την ομάδα (εκτός από τους Λίμπερο) και είναι αριθμημένες βάσει του Κανόνα 4.3.3.

4.5 ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

4.5.1 Απαγορεύεται να φορούν οι παίκτες αντικείμενα που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμό, ή να δώσουν τεχνητό πλεονέκτημα στον αθλητή.

4.5.2 Οι παίκτες μπορούν να φορούν γυαλιά ή φακούς με δική τους ευθύνη.

5. ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Τόσο ο αρχηγός της ομάδας όσο και ο προπονητής είναι υπεύθυνοι για την συμπεριφορά και την πειθαρχία των μελών της ομάδας τους.

Οι Λίμπερο δεν επιτρέπεται να είναι αρχηγοί της ομάδας.

5.1 ΑΡΧΗΓΟΣ

5.1.1 ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ, ο/η αρχηγός της ομάδας υπογράφει το φύλλο αγώνα και αντιπροσωπεύει την ομάδα του/της στην κλήρωση.

5.1.2 ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, και για όσο χρόνο βρίσκεται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο, ο αρχηγός της ομάδας είναι ο αρχηγός του αγώνα. Όταν ο αρχηγός της ομάδας δεν αγωνίζεται, τότε ο προπονητής ή ο αρχηγός της ομάδας, πρέπει να ορίσει έναν άλλον παίκτη εντός του αγωνιστικού χώρου, εκτός από τον Λίμπερο, ο οποίος θα αναλάβει το ρόλο του αρχηγού του αγώνα. Αυτός που ορίστηκε αρχηγός του αγώνα διατηρεί τις υποχρεώσεις του, έως ότου αντικατασταθεί ή επιστρέψει στον αγώνα ο αρχηγός της ομάδας ή έως ότου τελειώσει το σετ.

Όταν η μπάλα είναι εκτός παιδιάς, μόνο ο αρχηγός του αγώνα έχει το δικαίωμα να απευθυνθεί στους διαιτητές:

5.1.2.1 για να ζητήσει επεξήγηση για την εφαρμογή ή την ερμηνεία των Κανονισμών, και ακόμα για να μεταφέρει αιτήματα ή ερωτήματα των συμπαίκτων του. Αν ο αρχηγός του αγώνα (αγώνα) δεν συμφωνεί με την επεξήγηση του πρώτου διαιτητή, έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει ένσταση κατά της απόφασης και αμέσως επισημαίνει στον πρώτο διαιτητή ότι διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλει γραπτώς επίσημη ένσταση στο φύλλο αγώνα με τη λήξη του αγώνα.

5.1.2.2 να ζητήσει έγκριση :

α) για αλλαγή όλου ή μέρους του εξοπλισμού

β) για την επιβεβαίωση των θέσεων των ομάδων,

γ) για τον έλεγχο του δαπέδου, του φιλέ, της μπάλας, κλπ.

5.1.2.3 σε περίπτωση απουσίας του προπονητή να ζητήσει τάϊμ-άουτ και αλλαγές παικτών.

5.1.3 ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, ο αρχηγός της ομάδας :

5.1.3.1 ευχαριστεί τους διαιτητές και υπογράφει το φύλλο αγώνα επιβεβαιώνοντας έτσι το αποτέλεσμα

5.1.3.2 εφόσον αυτό έχει επισημανθεί την σωστή χρονική στιγμή στον πρώτο διαιτητή, έχει τη δυνατότητα να επιβεβαιώσει και να καταγράψει στο φύλλο αγώνα την επίσημη ένσταση σε ό,τι αφορά στην εφαρμογή ή ερμηνεία των Κανονισμών από τον διαιτητή.

5.2 ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ

5.2.1 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο προπονητής κατευθύνει το παιχνίδι της ομάδας του, έξω από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Επιλέγει την αρχική παράταξη, τις αλλαγές, και ζητάει τάϊμ-άουτ. Για αυτές τις λειτουργίες, επίσημα, επικοινωνεί με το δεύτερο διαιτητή.

5.2.2 ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ, ο προπονητής καταγράφει ή ελέγχει τα ονόματα και τους αριθμούς των παικτών του στο φύλλο αγώνα, και κατόπιν το υπογράφει.

5.2.3 ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, ο προπονητής:

5.2.3.1 πριν από κάθε σετ, δίνει στο δεύτερο διαιτητή ή στο σημειωτή το φύλλο αρχικής παράταξης πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο,

5.2.3.2 κάθεται στον πάγκο, πλησιέστερα στο σημειωτή, αλλά επιτρέπεται να αφήνει τη θέση του,

5.2.3.3 ζητά τάϊμ-άουτ και αλλαγές,

5.2.3.4 επιτρέπεται, όπως και τα άλλα μέλη της ομάδας, να δίνει οδηγίες στους παίκτες που αγωνίζονται. Ο προπονητής επιτρέπεται να δίνει οδηγίες όρθιος ή περπατώντας στην ελεύθερη ζώνη μπροστά από τον πάγκο του/της, από την προέκταση της επιθετικής γραμμής μέχρι την περιοχή προθέρμανσης, χωρίς να εμποδίζει ή να καθυστερεί τον αγώνα.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις FIVB ο προπονητής είναι υποχρεωμένος να εκτελεί τα καθήκοντά του πίσω από τη γραμμή προπονητή.

5.3 ΒΟΗΘΟΣ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗ

5.3.1 Ο βοηθός προπονητή κάθεται στον πάγκο της ομάδας, αλλά δεν έχει το δικαίωμα να παρεμβαίνει στον αγώνα.

5.3.2 Αν ο προπονητής είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει την ομάδα του, για οποιονδήποτε λόγο ακόμη και λόγω τιμωρίας, ο βοηθός προπονητή δύναται να αναλάβει τα καθήκοντα του προπονητή κατόπιν αιτήματος του αρχηγού του αγώνα και με την έγκριση του πρώτου διαιτητή, κατά τη διάρκεια της απουσίας του προπονητή.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΜΟΡΦΗ ΑΓΩΝΑ****6. ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΟΝΤΟΥ, ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΝΟΣ ΣΕΤ ΚΑΙ ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ****6.1 ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΟΝΤΟΥ****6.1.1 Πόντος**

Μία ομάδα κερδίζει πόντο:

6.1.1.1 με επιτυχημένο χτύπημα της μπάλας στο δάπεδο των αντιπάλων,

6.1.1.2 όταν η αντίπαλη ομάδα διαπράττει σφάλμα,

6.1.1.3 όταν η αντίπαλη ομάδα τιμωρείται με ποινή.

6.1.2 Σφάλμα

Μία ομάδα υποπίπτει σε σφάλμα όταν μια ενέργεια του παιχνιδιού είναι αντίθετη στους κανονισμούς (ή τους παραβιάζει με κάποιον άλλον τρόπο). Οι διαιτητές κρίνουν τα σφάλματα και καταλογίζουν τις συνέπειες σύμφωνα με τους Κανονισμούς:

6.1.2.1 Αν πραγματοποιηθούν δύο ή περισσότερα σφάλματα διαδοχικά, τότε υπολογίζεται μόνο το πρώτο.

6.1.2.2 Αν πραγματοποιηθούν δύο ή περισσότερα σφάλματα ταυτόχρονα από τους αντιπάλους, δίνεται ΔΙΠΛΟ ΣΦΑΛΜΑ και η φάση επαναλαμβάνεται.

6.1.3 Φάση και ολοκληρωμένη φάση

Μια φάση είναι η ακολουθία των ενεργειών παιχνιδιού από τη στιγμή που πραγματοποιείται το χτύπημα του σερβίς μέχρις ότου η μπάλα βρεθεί εκτός παιδιάς. Μια ολοκληρωμένη φάση η ακολουθία των ενεργειών παιχνιδιού που έχει ως αποτέλεσμα να κερδηθεί ένας πόντος.

6.1.3.1 αν η ομάδα που σερβίρει κερδίσει τη φάση, κερδίζει έναν πόντο και συνεχίζει να σερβίρει,

6.1.3.2 αν η ομάδα που υποδέχεται κερδίσει τη φάση, κερδίζει έναν πόντο και πρέπει να σερβίρει στη συνέχεια.

6.2 ΝΙΚΗΤΗΣ ΕΝΟΣ ΣΕΤ

Ένα σετ (εκτός του αποφασιστικού-5ου σετ) κερδίζεται από την ομάδα που θα κερδίσει πρώτη 25 πόντους με ελάχιστη διαφορά δύο πόντων. Σε περίπτωση ισοπαλίας 24-24, ο αγώνας συνεχίζεται έως ότου επιτευχθεί διαφορά δύο πόντων (26-24, 27-25,...).

6.3 ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

6.3.1 Ο αγώνας κερδίζεται από την ομάδα που θα κερδίσει τρία σετ.

6.3.2 Σε περίπτωση ισοπαλίας 2-2, το αποφασιστικό (5ο) σετ, παίζεται στους 15 πόντους με ελάχιστη διαφορά 2 πόντων.

6.4 ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΙΠΗΣ ΟΜΑΔΑ

6.4.1 Αν κάποια ομάδα αρνείται να αγωνιστεί, αφού έχει κληθεί, τότε θεωρείται ότι απέχει και χάνει τον αγώνα με αποτέλεσμα 0-3 για τον αγώνα και 0-25 για κάθε σετ.

6.4.2 Αν κάποια ομάδα, χωρίς δικαιολογημένη αιτία, δεν εμφανιστεί στον αγωνιστικό χώρο εγκαίρως, τότε θεωρείται ότι απέχει με το ίδιο αποτέλεσμα όπως στον Κανόνα 6.4.1.

6.4.3 Μία ομάδα που χαρακτηρίζεται ΕΛΛΙΠΗΣ για το σετ ή τον αγώνα, χάνει το σετ ή τον αγώνα. Στην αντίπαλη ομάδα δίνονται οι πόντοι ή οι πόντοι και τα σετ που χρειάζονται για να κερδίσει το σετ ή τον αγώνα. Η ελλιπής ομάδα κρατά τους πόντους και τα σετ της.

7. ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

7.1 Η ΚΛΗΡΩΣΗ

Πριν την έναρξη του αγώνα, ο πρώτος διαιτητής πραγματοποιεί την κλήρωση για να αποφασιστεί το πρώτο σερβίς και οι πλευρές του αγωνιστικού χώρου στο πρώτο σετ.

Εάν παιχθεί αποφασιστικό (5ο) σετ, πρέπει να πραγματοποιηθεί νέα κλήρωση.

7.1.1 Η κλήρωση πραγματοποιείται παρουσία των αρχηγών των δύο ομάδων.

7.1.2 Ο νικητής της κλήρωσης επιλέγει:

ΕΙΤΕ

7.1.2.1 το δικαίωμα να σερβίρει ή να υποδεχθεί το σερβίς,

Ή

7.1.2.2 την πλευρά του γηπέδου.

Ο χαμένος λαμβάνει την επιλογή που απομένει.

7.1.3 Σε περίπτωση ξεχωριστής προθέρμανσης των ομάδων, η ομάδα που έχει το πρώτο σερβίς πηγαίνει πρώτη στο φιλέ.

7.2 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗΣ

7.2.1 Πριν τον αγώνα, αν οι ομάδες είχαν στη διάθεσή τους αγωνιστικό χώρο, τότε έχουν 6 λεπτά μαζί στο φιλέ, αν όχι, τότε έχουν 10 λεπτά.

7.2.2 Εάν ένας αρχηγός ζητήσει ξεχωριστή προθέρμανση στο φιλέ, τότε κάθε ομάδα έχει 3 ή 5 λεπτά αντίστοιχα, σύμφωνα με τον Κανόνα 7.2.1.

7.3 ΑΡΧΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΟΜΑΔΑΣ

7.3.1 Πρέπει να υπάρχουν πάντοτε έξι παίκτες από κάθε ομάδα στον αγώνα.

Η αρχική παράταξη της ομάδας υποδεικνύει τη σειρά περιστροφής των παικτών στον αγωνιστικό χώρο. Αυτή η σειρά πρέπει να διατηρείται καθ' όλη τη διάρκεια του σετ.

7.3.2 Πριν την έναρξη κάθε σετ, ο προπονητής πρέπει να παρουσιάζει την αρχική παράταξη της ομάδας του/της σε ένα φύλλο αρχικής παράταξης. Το φύλλο παραδίδεται συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο στο δεύτερο διαιτητή ή στο σημειωτή.

7.3.3 Οι παίκτες που δεν περιλαμβάνονται στην αρχική παράταξη ενός σετ είναι οι αναπληρωματικοί γι' αυτό το σετ (εκτός από τον Λίμπερο).

7.3.4 Όταν παραδοθεί το φύλλο της αρχικής παράταξης στο δεύτερο διαιτητή ή στο σημειωτή, καμία αλλαγή στην αρχική παράταξη δεν εγκρίνεται χωρίς κανονική αλλαγή.

7.3.5 Διαφορές ανάμεσα στο φύλλο περιστροφής και της θέσης των παικτών στο γήπεδο ρυθμίζονται ως εξής:

7.3.5.1 Η διαπίστωση τέτοιας διαφοράς πριν την έναρξη του σετ, οδηγεί σε διόρθωση θέσης παικτών στο γήπεδο σύμφωνα με το φύλλο περιστροφής, χωρίς καμιά τιμωρία.

7.3.5.2 Αν πριν την έναρξη του σετ υπάρχει παίκτης στο γήπεδο που δεν αναγράφεται στο φύλλο περιστροφής, τότε αυτός ο παίκτης αντικαθίσταται σύμφωνα με το φύλλο περιστροφής, χωρίς καμιά τιμωρία.

7.3.5.3 Όμως, αν ο προπονητής επιθυμεί να κρατήσει τον/τους μη αναγραφόμενο/ους στο φύλλο αρχικής παράταξης παίκτη/ες στο γήπεδο, τότε πρέπει να ζητήσει κανονική/ές αλλαγή/ες, που καταγράφεται/ονται στο φύλλο αγώνα.

7.4 ΘΕΣΕΙΣ

Την στιγμή που η μπάλα χτυπιέται από τον παίκτη που σερβίρει, κάθε ομάδα πρέπει να βρίσκεται μέσα στο δικό της γήπεδο σύμφωνα με τη σειρά περιστροφής (εκτός από τον παίκτη που σερβίρει).

7.4.1 Οι θέσεις των παικτών είναι αριθμημένες ως εξής :

7.4.1.1 οι τρεις παίκτες κατά μήκος του φιλέ είναι οι παίκτες της μπροστινής γραμμής και καταλαμβάνουν τις θέσεις 4 (μπροστά-αριστερά), 3 (μπροστά-κέντρο) και 2 (μπροστά-δεξιά),

7.4.1.2 οι άλλοι τρεις είναι οι παίκτες της πίσω γραμμής και καταλαμβάνουν τις θέσεις 5 (πίσω-αριστερά), 6 (πίσω-κέντρο) και 1 (πίσω-δεξιά).

7.4.2 Καθορισμός θέσεων μεταξύ παικτών

7.4.2.1 κάθε παίκτης της πίσω γραμμής πρέπει να βρίσκεται σε μεγαλύτερη απόσταση από την κεντρική γραμμή από τον αντίστοιχο παίκτη της μπροστινής γραμμής,

7.4.2.2 οι παίκτες της μπροστινής γραμμής και της πίσω γραμμής, αντίστοιχα, θα πρέπει να είναι τοποθετημένοι πλάγιως σύμφωνα με τη σειρά που υποδεικνύεται στον Κανόνα 7.4.1.

7.4.3 Οι θέσεις των παικτών καθορίζονται και ελέγχονται βάσει της επαφής των πελμάτων τους με το δάπεδο ως εξής:

7.4.3.1 κάθε παίκτης της μπροστινής γραμμής πρέπει να έχει τουλάχιστον ένα μέρος του πέλματός του πιο κοντά προς την κεντρική γραμμή από το πέλμα του αντίστοιχου παίκτη της πίσω γραμμής,

7.4.3.2 κάθε δεξιός (αριστερός) πλάγιος παίκτης πρέπει να έχει τουλάχιστον ένα μέρος του πέλματός του πιο κοντά προς τη δεξιά (αριστερή) πλάγια γραμμή από το πέλμα του κεντρικού παίκτη της σειράς του.

7.4.4 Μετά το χτύπημα του σερβίς, οι παίκτες μπορούν να κινηθούν ελεύθερα, καταλαμβάνοντας κάθε θέση στο γήπεδό τους και στην ελεύθερη ζώνη.

7.5 ΛΑΘΟΣ ΘΕΣΕΙΣ

7.5.1 Η ομάδα χρεώνεται λάθος θέσεις, όταν κάποιος παίκτης, τη στιγμή του χτυπήματος της μπάλας στο σερβίς, δεν είναι στη σωστή του θέση.

7.5.2 Αν ο παίκτης που σερβίρει κάνει σφάλμα την στιγμή που χτυπάει την μπάλα στο σερβίς, το σφάλμα αυτό προηγείται του σφάλματος των λάθος θέσεων.

7.5.3 Αν το σερβίς καταστεί λανθασμένο μετά το χτύπημα του σερβίς, τότε προηγείται το λάθος των θέσεων.

7.5.4 Ένα λάθος θέσεων έχει τις ακόλουθες συνέπειες,

7.5.4.1 η ομάδα χάνει τη φάση και οι αντίπαλοι κερδίζουν έναν πόντο και το σερβίς,

7.5.4.2 οι θέσεις των παικτών διορθώνονται.

7.6 ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ

7.6.1 Η σειρά περιστροφής καθορίζεται από την αρχική παράταξη της ομάδας και ελέγχεται με τη σειρά του σερβίς και τις θέσεις των παικτών κατά τη διάρκεια του σετ.

7.6.2 Όταν η ομάδα που δέχεται το σερβίς κερδίζει το δικαίωμα να σερβίρει, οι παίκτες της περιστρέφονται προς τα δεξιά, σύμφωνα με τους δείκτες του ρολογιού, κατά μία θέση: ο παίκτης της θέσης 2 πηγαίνει στη θέση 1 για να σερβίρει, ο παίκτης της θέσης 1 πηγαίνει στη θέση 6, κλπ.

7.7 ΛΑΘΟΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ

7.7.1 Μια λάθος περιστροφή πραγματοποιείται όταν το ΣΕΡΒΙΣ δεν εκτελείται βάσει της σειράς περιστροφής. Αυτό έχει τις ακόλουθες συνέπειες:

7.7.1.1 η ομάδα τιμωρείται με απώλεια της φάσης και οι αντίπαλοι κερδίζουν το σερβίς,

7.7.1.2 η σειρά περιστροφής των παικτών διορθώνεται.

7.7.2 Επιπλέον, ο σημειωτής θα πρέπει να προσδιορίσει την ακριβή στιγμή που έγινε το λάθος και πρέπει να ακυρωθούν όλοι οι πόντοι που κέρδισε η ομάδα από τη στιγμή που υπέπεσε στο λάθος. Οι πόντοι της αντίπαλης ομάδας παραμένουν σε ισχύ.

Αν η στιγμή αυτή δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί, δεν ακυρώνονται οι πόντοι, και η μόνη τιμωρία είναι η απώλεια της φάσης και το σερβίς στους αντιπάλους.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ****8. ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ****8.1 ΜΠΑΛΑ ΕΝΤΟΣ ΠΑΙΔΙΑΣ**

Η μπάλα είναι εντός παιδιάς από τη στιγμή του χτυπήματος στο σερβίς, που έγινε μετά από έγκριση του πρώτου διαιτητή.

8.2 ΜΠΑΛΑ ΕΚΤΟΣ ΠΑΙΔΙΑΣ

Η μπάλα είναι εκτός παιδιάς από τη στιγμή του λάθους που θα σφυριχτεί από έναν διαιτητή. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει λάθος, από τη στιγμή του σφυρίγματος.

8.3 ΜΠΑΛΑ «ΜΕΣΑ»

Η μπάλα είναι «ΜΕΣΑ» όταν ακουμπήσει το δάπεδο του κυρίως αγωνιστικού χώρου συμπεριλαμβανομένων των οριοθετικών γραμμών.

8.4 ΜΠΑΛΑ «ΕΞΩ»

Η μπάλα είναι «έξω» όταν:

8.4.1 το μέρος της μπάλας που έρχεται σε επαφή με το δάπεδο είναι πλήρως έξω από τις οριοθετικές γραμμών,

8.4.2 ακουμπά κάποιο αντικείμενο εκτός αγωνιστικού χώρου, την οροφή ή κάποιο άτομο εκτός αγώνα,

8.4.3 ακουμπά τις αντένες, τα σχοινιά, τους στυλοβάτες ή τον ίδιο το φιλέ έξω από τις πλάγιες ταινίες,

8.4.4 περάσει το κάθετο επίπεδο του φιλέ ολικά ή μερικά έξω από το οριοθετημένο διάστημα, εκτός από την περίπτωση του Κανόνα 10.1.2,

8.4.5 διασχίζει εξολοκλήρου το επίπεδο κάτω από το φιλέ.

9. ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

Κάθε ομάδα θα πρέπει να παίζει την μπάλα μέσα στον δικό της αγωνιστικό χώρο και διάστημα (εκτός από τον Κανόνα 10.1.2). Όμως, η μπάλα επιτρέπεται να παιχτεί και πέρα από την ελεύθερη ζώνη.

9.1 ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Χτύπημα είναι κάθε επαφή με την μπάλα ενός παίκτη που αγωνίζεται.

Η ομάδα επιτρέπεται να κάνει το πολύ τρία χτυπήματα (συν την επαφή στο μπλοκ, Κανόνας 14.4.1), για να επιστρέψει την μπάλα. Εάν γίνουν περισσότερα από τρία χτυπήματα, τότε η ομάδα υποπίπτει στο λάθος των «ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΧΤΥΠΗΜΑΤΩΝ».

9.1.1 ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΕΣ ΕΠΑΦΕΣ

Ένας παίκτης δεν πρέπει να χτυπήσει την μπάλα δύο συνεχόμενες φορές (εκτός των Κανόνων 9.2.3, 14.2 και 14.4.2).

9.1.2 ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΕΣ ΕΠΑΦΕΣ

Δύο ή τρεις παίκτες επιτρέπεται να ακουμπήσουν την μπάλα την ίδια στιγμή.

9.1.2.1 Όταν δύο (τρεις) συμπαίκτες ακουμπήσουν την μπάλα ταυτόχρονα, τότε υπολογίζονται ως δύο (τρία) χτυπήματα (εκτός της περίπτωσης του μπλοκ). Εάν προσπαθούν να χτυπήσουν την μπάλα, αλλά μόνο ένας από αυτούς την χτυπήσει, τότε υπολογίζεται ως ένα χτύπημα. Η σύγκρουση παικτών δεν υπολογίζεται ως σφάλμα.

9.1.2.2 Όταν δύο αντίπαλοι ακουμπήσουν την μπάλα ταυτόχρονα επάνω από το φιλέ και η μπάλα συνεχίσει να παίζεται, η ομάδα που δέχεται την μπάλα έχει το δικαίωμα τριών ακόμη χτυπημάτων. Εάν αυτή η μπάλα βγει άουτ, τότε το λάθος υπολογίζεται εναντίον της ομάδας που βρίσκεται στην άλλη πλευρά.

9.1.2.3 Αν ταυτόχρονα χτυπήματα μεταξύ δύο αντιπάλων οδηγήσουν σε παρατεταμένη επαφή της μπάλας, ο αγώνας συνεχίζεται.

9.1.3 ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

Μέσα στον αγωνιστικό χώρο, ένας παίκτης δεν επιτρέπεται να δέχεται βοήθεια από κάποιον συμπαίκτη του ή κάποια κατασκευή / αντικείμενο για να χτυπήσει την μπάλα.

Όμως, ένας παίκτης που πρόκειται να υποπέσει σε σφάλμα (να ακουμπήσει το φιλέ ή να περάσει την κεντρική γραμμή, κλπ.) επιτρέπεται να βοηθηθεί ή να τραβηχτεί από κάποιο συμπαίκτη.

9.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΤΥΠΗΜΑΤΩΝ

9.2.1 Η μπάλα επιτρέπεται να ακουμπήσει σε οποιοδήποτε σημείο του σώματος.

9.2.2 Η μπάλα πρέπει, να μην πιαστεί και /ή να μη μεταφερθεί. Μπορεί να αναπηδήσει προς οποιαδήποτε κατεύθυνση.

9.2.3 Η μπάλα επιτρέπεται να ακουμπήσει σε διαφορετικά μέρη του σώματος, υπό τον όρο ότι οι επαφές γίνονται ταυτόχρονα.

Εξαιρέσεις:

9.2.3.1 στο μπλοκ, συνεχόμενες επαφές επιτρέπεται να γίνουν από έναν ή περισσότερους παίκτες υπό τον όρο ότι οι επαφές γίνονται κατά τη διάρκεια μίας ενέργειας,

9.2.3.2 στο πρώτο χτύπημα της ομάδας, η μπάλα μπορεί να χτυπήσει σε διάφορα σημεία του σώματος διαδοχικά υπό τον όρο ότι οι επαφές γίνονται κατά τη διάρκεια μίας ενέργειας.

9.3 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

9.3.1 ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ: μία ομάδα χτυπά την μπάλα τέσσερις φορές πριν την επιστρέψει.

9.3.2 ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΟ ΧΤΥΠΗΜΑ: ένας παίκτης υποβοηθείται από κάποιον συμπαίκτη ή κάποια κατασκευή / αντικείμενο εντός του αγωνιστικού χώρου για να χτυπήσει την μπάλα.

9.3.3 ΠΙΑΣΤΟ: η μπάλα πιάνεται και /ή μεταφέρεται, χωρίς να αναπηδήσει από το χτύπημα.

9.3.4 ΔΙΠΛΗ ΕΠΑΦΗ: ένας παίκτης χτυπά την μπάλα δύο φορές συνεχόμενα ή η μπάλα έρχεται σε επαφή με διαφορετικά μέρη του σώματος του/της συνεχόμενα.

10. ΜΠΑΛΑ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

10.1 ΜΠΑΛΑ ΠΟΥ ΔΙΑΣΧΙΖΕΙ ΤΟ ΦΙΛΕ

10.1.1 Η μπάλα που στέλνεται στο γήπεδο του αντιπάλου θα πρέπει να περάσει πάνω από το φιλέ μέσα από το οριοθετημένο διάστημα. Το οριοθετημένο διάστημα είναι το μέρος του κάθετου επιπέδου του φιλέ το οποίο οριοθετείται ως εξής:

10.1.1.1 κάτω, από την κορυφή του φιλέ,

10.1.1.2 στα πλάγια, από τις αντένες και τη νοητή προέκτασή τους,

10.1.1.3 πάνω, από την οροφή.

10.1.2 Η μπάλα που έχει περάσει ολικά ή μερικά το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ προς την ελεύθερη ζώνη της αντίπαλης ομάδας έξω από το οριοθετημένο διάστημα, μπορεί να παιχτεί προς τα πίσω μέσα στα επιτρεπόμενα χτυπήματα της ομάδας, με την προϋπόθεση ότι:

10.1.2.1 ο παίκτης δεν έχει έρθει σε επαφή με τον κυρίως αγωνιστικό χώρο της αντίπαλης ομάδας,

10.1.2.2 η μπάλα όταν παίχτηκε προς τα πίσω, διέσχισε το επίπεδο του φιλέ, ξανά έξω από το οριοθετημένο διάστημα, από την ίδια πλευρά του γηπέδου.

Η αντίπαλη ομάδα δεν επιτρέπεται να εμποδίσει μια τέτοια ενέργεια.

10.1.3 Η μπάλα που κατευθύνεται προς το αντίπαλο γήπεδο στο διάστημα κάτω από το φιλέ, παίζεται μέχρι την στιγμή που θα έχει διασχίσει εξολοκλήρου το κάθετο επίπεδο του φιλέ.

10.2 ΜΠΑΛΑ ΠΟΥ ΑΓΓΙΖΕΙ ΤΟ ΦΙΛΕ

Η μπάλα διασχίζοντας το φιλέ, επιτρέπεται να τον αγγίξει.

10.3 ΜΠΑΛΑ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

10.3.1 Μπάλα που χτύπησε στο φιλέ μπορεί να επαναφερθεί μέσα στα όρια των τριών χτυπημάτων της ομάδας.

10.3.2 Αν η μπάλα σχίσει το πλέγμα του φιλέ ή τον ρίξει κάτω, η φάση ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται.

11. ΠΑΙΚΤΗΣ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

11.1 ΕΠΑΦΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ

11.1.1 Στο μπλοκ, ένας παίκτης που συμμετέχει στο μπλοκ επιτρέπεται να ακουμπήσει την μπάλα πέρα από το φιλέ, με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζει το παίξιμο του αντιπάλου πριν ή κατά τη διάρκεια του επιθετικού χτυπήματος του τελευταίου.

11.1.2 Μετά από επιθετικό χτύπημα ο παίκτης επιτρέπεται να περάσει τα χέρια του πέρα από το φιλέ με την προϋπόθεση ότι η επαφή με την μπάλα έγινε στο δικό του αγωνιστικό διάστημα.

11.2 ΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ

11.2.1 Επιτρέπεται το πέρασμα στον αντίπαλο χώρο κάτω από το φιλέ, με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζεται το παίξιμο του αντιπάλου.

11.2.2 Πέρασμα στο γήπεδο των αντιπάλων, πέρα από την κεντρική γραμμή:

11.2.2.1 Η επαφή με τον κυρίως αγωνιστικό χώρο των αντιπάλων με το(τα) πέλμα(τα) επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι κάποιο μέρος του πέλματος παραμένει είτε σε επαφή, είτε είναι ακριβώς πάνω από την κεντρική γραμμή.

11.2.2.2 Η επαφή με τον κυρίως αγωνιστικό χώρο των αντιπάλων με οποιοδήποτε μέρος του σώματος από το πέλμα και πάνω επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι δεν παρεμποδίζεται το παιχνίδι του αντιπάλου.

11.2.3 Ένας παίκτης επιτρέπεται να εισέρθει στο γήπεδο των αντιπάλων όταν η μπάλα είναι εκτός φάσης.

11.2.4 Ένας παίκτης επιτρέπεται να περάσει στην ελεύθερη ζώνη των αντιπάλων με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζει το παιχνίδι τους.

11.3 ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΦΙΛΕ

11.3.1 Η επαφή ενός παίκτη με το φιλέ, δεν είναι σφάλμα, εκτός αν αποτελεί παρέμβαση στο παιχνίδι.

11.3.2 Οι παίκτες επιτρέπεται να έρθουν σε επαφή με το στυλοβάτη, τα σχοινιά ή οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο έξω από την αντένα, συμπεριλαμβανομένου του φιλέ εκτός της αντένας, με την προϋπόθεση ότι αυτή η ενέργεια δεν αποτελεί παρέμβαση στο παιχνίδι.

11.3.3 Όταν η μπάλα πηγαίνει στο φιλέ και αυτό προκαλεί επαφή του φιλέ με κάποιον αντίπαλο, τότε δεν υπάρχει σφάλμα.

11.4 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΠΑΙΚΤΩΝ ΣΤΟ ΦΙΛΕ

11.4.1 Ένας παίκτης ακουμπά την μπάλα ή κάποιον αντίπαλο στο χώρο των αντιπάλων πριν ή κατά τη διάρκεια του επιθετικού χτυπήματος των αντιπάλων.

11.4.2 Ένας παίκτης παρεμβαίνει στο παιχνίδι του αντιπάλου όταν εισέρχεται στο αντίπαλο γήπεδο κάτω από τον φιλέ.

11.4.3 Το πέλμα ή τα πέλματα ενός παίκτη εισέρχονται εξολοκλήρου στο γήπεδο των αντιπάλων.

- 11.4.4 Ένας παίκτης παρεμβαίνει στο παιχνίδι των αντιπάλων (μεταξύ άλλων):
- όταν ακουμπά την ταινία στην κορυφή του φιλέ ή το μέρος της αντένας που βρίσκεται πάνω από τον φιλέ (80 cm) κατά την προσπάθειά του να παίξει την μπάλα, ή
 - όταν κρατιέται και υποβοηθείται από το φιλέ ταυτόχρονα με την προσπάθειά του να παίξει την μπάλα, ή
 - όταν δημιουργεί κάποιο πλεονέκτημα εις βάρος του αντιπάλου, ή
 - όταν κάνει ενέργειες που παρεμποδίζουν την επιτρεπόμενη προσπάθεια των αντιπάλων να παίξουν την μπάλα.

12. ΣΕΡΒΙΣ

Το σερβίς είναι η ενέργεια να τεθεί η μπάλα εντός παιδιάς, από τον πίσω δεξιό παίκτη, που βρίσκεται στη ζώνη του σερβίς.

12.1 ΠΡΩΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΣΕ ΕΝΑ ΣΕΤ

12.1.1 Το πρώτο σερβίς, του πρώτου σετ, όπως και εκείνο του αποφασιστικού σετ (5ο) εκτελείται από την ομάδα που καθορίζεται από την κλήρωση.

12.1.2 Τα άλλα σετ ξεκινούν με το σερβίς της ομάδας που δεν σέρβιρε πρώτη στο προηγούμενο σετ.

12.2 ΣΕΙΡΑ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ

12.2.1 Οι παίκτες πρέπει να ακολουθούν τη σειρά περιστροφής στο σερβίς που αναφέρεται στο φύλλο της αρχικής παράταξης.

12.2.2 Μετά το πρώτο σερβίς σε ένα σετ, ο παίκτης που θα σερβίρει καθορίζεται ως εξής:

12.2.2.1 όταν η ομάδα που σερβίρει κερδίζει τη φάση, ο παίκτης (ή ο αντικαταστάτης του) που σέρβιρε, θα σερβίρει ξανά,

12.2.2.2 όταν η ομάδα που δέχεται το σερβίς κερδίζει τη φάση, αποκτά το δικαίωμα να σερβίρει και περιστρέφεται πριν σερβίρει. Ο παίκτης που θα σερβίρει είναι αυτός που μετακινείται από την μπροστινή-δεξιά στην πίσω- δεξιά θέση.

12.3 ΕΓΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΣΕΡΒΙΣ

Ο πρώτος διαιτητής εγκρίνει το σερβίς, αφού έχει ελέγξει ότι οι δύο ομάδες είναι έτοιμες να αγωνιστούν και ότι ο παίκτης που σερβίρει έχει στην κατοχή του την μπάλα.

12.4 ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΣ

12.4.1 Η μπάλα πρέπει να χτυπηθεί με την παλάμη ή οποιοδήποτε σημείο του βραχίονα αφού έχει υψωθεί ή απελευθερωθεί από το(α) χέρι(α).

12.4.2 Μόνο μία φορά επιτρέπεται να υψώσει ή να απελευθερώσει την μπάλα ο παίκτης την ώρα του σερβίς. Το χτύπημα της μπάλας στο δάπεδο ή το παίξιμο της με τα χέρια επιτρέπεται.

12.4.3 Τη στιγμή του χτυπήματος του σερβίς ή της απογείωσης για σερβίς με άλμα, ο παίκτης που σερβίρει δεν πρέπει να ακουμπήσει τον κυρίως αγωνιστικό χώρο (συμπεριλαμβανομένης της τελικής γραμμής) ή το δάπεδο εκτός της ζώνης σερβίς.

Μετά το χτύπημα, ο παίκτης επιτρέπεται να πατήσει, ή να προσγειωθεί έξω από τη ζώνη σερβίς, ή μέσα στον κυρίως αγωνιστικό χώρο.

12.4.4 Ο παίκτης που σερβίρει πρέπει να χτυπήσει την μπάλα μέσα σε 8 δευτερόλεπτα από το σφύριγμα του πρώτου διαιτητή για σερβίς.

12.4.5 Το σερβίς που εκτελείται πριν το σφύριγμα του διαιτητή ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται.

12.5 ΠΡΟΠΕΤΑΣΜΑ

12.5.1 Οι παίκτες της ομάδας που σερβίρει δεν πρέπει να εμποδίζουν τους αντιπάλους τους, με ατομικό ή ομαδικό προπέτασμα, από το να βλέπουν τον παίκτη που σερβίρει ή την τροχιά της μπάλας.

12.5.2 Ένας παίκτης ή ομάδα παικτών της ομάδας που σερβίρει πραγματοποιούν προπέτασμα με το να κουνάνε τα χέρια, να πηδούν ή να κινούνται πλάγια, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του σερβίς ή να στέκονται μπροστά στον παίκτη που σερβίρει, με σκοπό να κρύψουν την τροχιά της μπάλας.

12.6 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΣ

12.6.1 Σφάλματα στο σερβίς

Τα ακόλουθα σφάλματα οδηγούν σε αλλαγή του σερβίς, ακόμη και όταν ο αντίπαλος βρίσκεται σε λάθος θέση. Ο παίκτης που σερβίρει:

12.6.1.1 παραβιάζει τη σειρά του σερβίς,

12.6.1.2 δεν εκτελεί το σερβίς σωστά,

12.6.2 Σφάλματα μετά το χτύπημα στο σερβίς

Εφόσον η μπάλα έχει χτυπηθεί σωστά, το σερβίς μετατρέπεται σε σφάλμα (εκτός αν κάποιος παίκτης βρίσκεται σε λάθος θέση) αν η μπάλα:

12.6.2.1 ακουμπήσει κάποιον παίκτη της ομάδας που σερβίρει ή δεν περάσει το κάθετο επίπεδο του φιλέ εξολοκλήρου μέσα από το οριοθετημένο διάστημα,

12.6.2.2 καταλήξει «έξω»,

12.6.2.3 περάσει πάνω από προπέτασμα.

12.7 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ ΚΑΙ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΘΕΣΕΩΝ

12.7.1 Αν ο παίκτης που σερβίρει υποπέσει σε σφάλμα στο σερβίς (λάθος εκτέλεση, λάθος σειρά περιστροφής, κλπ.) και ο αντίπαλος είναι σε λάθος θέση, τότε τιμωρείται το λάθος σερβίς.

12.7.2 Αντιθέτως, αν η εκτέλεση του σερβίς είναι σωστή, αλλά το σερβίς έχει ανεπιτυχή κατάληξη (βγήκε έξω, έγινε προπέτασμα, κλπ.), τότε έχει προηγηθεί το σφάλμα στις θέσεις και είναι αυτό που τιμωρείται.

13. ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

13.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΥ ΧΤΥΠΗΜΑΤΟΣ

13.1.1 Όλες οι ενέργειες που κατευθύνουν την μπάλα προς τους αντιπάλους, εκτός από το σερβίς και το μπλοκ, θεωρούνται ως επιθετικά χτυπήματα.

13.1.2 Στο επιθετικό χτύπημα το πέρασμα με τα δάχτυλα επιτρέπεται, εφόσον το χτύπημα είναι καθαρό και η μπάλα δεν κρατήθηκε ή ρίχτηκε.

13.1.3 Ένα επιθετικό χτύπημα ολοκληρώνεται τη στιγμή που η μπάλα διασχίζει εξολοκλήρου το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ ή όταν έρχεται σε επαφή με έναν αντίπαλο.

13.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

13.2.1 Ένας παίκτης της μπροστινής γραμμής επιτρέπεται να ολοκληρώσει ένα επιθετικό χτύπημα από οποιοδήποτε ύψος, με την προϋπόθεση ότι η επαφή με την μπάλα έγινε στο δικό του αγωνιστικό διάστημα (εκτός από τον Κανόνα 13.2.4).

13.2.2 Ένας παίκτης της πίσω γραμμής επιτρέπεται να ολοκληρώσει επιθετικό χτύπημα από οποιοδήποτε ύψος, πίσω από την επιθετική ζώνη:

13.2.2.1 κατά την απογείωσή του, το πέλμα/πέλματα του παίκτη δεν πρέπει να έχουν ακουμπήσει ούτε περάσει τη γραμμή επίθεσης,

13.2.2.2 μετά το χτύπημά του/της, ο παίκτης επιτρέπεται να προσγειωθεί στην μπροστινή ζώνη.

13.2.3 Ένας παίκτης της πίσω γραμμής μπορεί επίσης να ολοκληρώσει ένα επιθετικό χτύπημα από την μπροστινή ζώνη, εφόσον τη στιγμή της επαφής, ένα μέρος της μπάλας βρίσκεται χαμηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

13.2.4 Κανένας παίκτης δεν επιτρέπεται να ολοκληρώσει επιθετικό χτύπημα στο σερβίς των αντιπάλων, όταν η μπάλα είναι στην μπροστινή ζώνη και εξολοκλήρου ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

13.3 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

13.3.1 Ένας παίκτης χτυπά την μπάλα μέσα στο αγωνιστικό διάστημα της αντίπαλης ομάδας.

13.3.2 Ένας παίκτης χτυπά την μπάλα «έξω».

13.3.3 Ένας παίκτης της πίσω γραμμής ολοκληρώνει ένα επιθετικό χτύπημα από την μπροστινή ζώνη και τη στιγμή του χτυπήματος η μπάλα βρίσκεται εξολοκλήρου ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

13.3.4 Ένας παίκτης ολοκληρώνει ένα επιθετικό χτύπημα στο σερβίς του αντιπάλου, τη στιγμή που η μπάλα βρίσκεται στην μπροστινή ζώνη και είναι εξολοκλήρου ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

13.3.5 Ο Λίμπερο ολοκληρώνει ένα επιθετικό χτύπημα και τη στιγμή του χτυπήματος η μπάλα βρίσκεται εξολοκλήρου ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

13.3.6 Ένας παίκτης ολοκληρώνει ένα επιθετικό χτύπημα ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ, όταν η μπάλα έρχεται από πάσα με δάχτυλα από τον Λίμπερο, που βρίσκεται στην μπροστινή ζώνη.

14. ΜΠΛΟΚ

14.1 ΜΠΛΟΚ

14.1.1 Μπλοκ είναι η ενέργεια των παικτών κοντά στο φιλέ, να εμποδίσουν να περάσει η μπάλα που έρχεται από την αντίπαλη ομάδα, με το να φτάσουν ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ, ανεξάρτητα από το ύψος της επαφής της μπάλας. Μόνο παίκτες της μπροστινής γραμμής επιτρέπεται να ολοκληρώσουν ένα μπλοκ, αλλά κατά τη στιγμή της επαφής με την μπάλα, μέρος του σώματος πρέπει να είναι ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

14.1.2 Προσπάθεια για μπλοκ

Προσπάθεια για μπλοκ είναι η ενέργεια του μπλοκ χωρίς να υπάρξει επαφή με την μπάλα.

14.1.3 Ολοκληρωμένο μπλοκ

Ένα μπλοκ ολοκληρώνεται όταν η μπάλα έρχεται σε επαφή με έναν μπλοκέρ.

14.1.4 Ομαδικό μπλοκ

Ένα ομαδικό μπλοκ εκτελείται από δύο ή τρεις παίκτες ο ένας κοντά στον άλλο και ολοκληρώνεται όταν ένας από αυτούς ακουμπήσει την μπάλα.

14.2 ΕΠΑΦΗ ΣΤΟ ΜΠΛΟΚ

Διαδοχικές (γρήγορες και συνεχείς) επαφές με την μπάλα επιτρέπεται να γίνουν από έναν ή περισσότερους μπλοκέρ με την προϋπόθεση ότι οι επαφές πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια μίας ενέργειας.

14.3 ΜΠΛΟΚ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΛΟΥ

Στο μπλοκ, ο παίκτης μπορεί να τοποθετήσει τα χέρια του και τους βραχίονές του πέρα από το φιλέ, με την προϋπόθεση ότι αυτή η ενέργεια δεν παρεμβαίνει στο παιχνίδι της αντίπαλης ομάδας. Όμως, δεν επιτρέπεται να έρθει σε επαφή με την μπάλα πέρα από το φιλέ, αν δεν έχει προηγουμένως πραγματοποιήσει ένα επιθετικό χτύπημα κάποιος αντίπαλος.

14.4 ΜΠΛΟΚ ΚΑΙ ΧΤΥΠΗΜΑΤΑ ΟΜΑΔΑΣ

14.4.1 Η επαφή στο μπλοκ δεν προσμετράται στα χτυπήματα της ομάδας. Συνεπώς, μετά από μια επαφή στο μπλοκ, η ομάδα δικαιούται τρία χτυπήματα για να επιστρέψει την μπάλα.

14.4.2 Το πρώτο χτύπημα μετά από το μπλοκ μπορεί να εκτελεστεί από οποιονδήποτε παίκτη, συμπεριλαμβανομένου και εκείνου που ακούμπησε την μπάλα κατά τη διάρκεια του μπλοκ.

14.5 ΜΠΛΟΚ ΣΤΟ ΣΕΡΒΙΣ

Το μπλοκ στο σερβίς των αντιπάλων απαγορεύεται.

14.6 ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΠΛΟΚ

14.6.1 Ο μπλοκέρ ακουμπά την μπάλα που βρίσκεται στο χώρο των αντιπάλων είτε πριν είτε ταυτόχρονα με το επιθετικό χτύπημα των αντιπάλων.

14.6.2 Παίκτης της πίσω γραμμής ή ο Λίμπερο ολοκληρώνει ένα μπλοκ ή συμμετέχει σε ένα ολοκληρωμένο μπλοκ.

14.6.3 Μπλοκ στο σερβίς των αντιπάλων.

14.6.4 Η μπάλα από το μπλοκ πηγαίνει «έξω».

14.6.5 Το μπλοκ έξω από τις αντένες στο αντίπαλο διάστημα.

14.6.6 Ο Λίμπερο κάνει προσπάθεια για ατομικό ή ομαδικό μπλοκ.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΔΙΑΚΟΠΕΣ, ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ****15. ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ**

Οι κανονικές διακοπές σε έναν αγώνα είναι τα ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ και ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΚΤΩΝ. Η διακοπή είναι ο χρόνος που μεσολαβεί ανάμεσα στο τέλος μιας ολοκληρωμένης φάσης και στο σφύριγμα του πρώτου διαιτητή για το επόμενο σερβίς.

15.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

Κάθε ομάδα δικαιούται το πολύ δύο τάιμ-άουτ και έξι αλλαγές παικτών σε κάθε σετ.

15.2 ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΑΓΩΝΑ

15.2.1 Κανονικές διακοπές αγώνα επιτρέπεται να ζητηθούν από τον προπονητή ή τον αρχηγό αγώνα, και μόνο από αυτούς.

Το αίτημα γίνεται υποδεικνύοντας την αντίστοιχη χειροσήμανση, όταν η μπάλα βρίσκεται εκτός παιδιάς και πριν το σφύριγμα για σερβίς.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις της FIVB είναι υποχρεωτικό να χρησιμοποιείται η κόρνα και μετά η χειροσήμανση για το τάιμ-άουτ.

15.2.2 Αλλαγή πριν την έναρξη ενός σετ επιτρέπεται, και θα πρέπει να καταγραφεί ως κανονική αλλαγή σε αυτό το σετ.

15.3 ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

15.3.1 Αίτημα για ένα ή δύο τάιμ-άουτ, και ένα αίτημα για αλλαγή παίκτη από κάθε ομάδα μπορεί να ακολουθεί το ένα το άλλο, χωρίς να απαιτείται να αρχίσει ξανά το παιχνίδι.

15.3.2 Όμως μια ομάδα δεν επιτρέπεται να κάνει διαδοχικά αιτήματα για αλλαγή παίκτη στην ίδια διακοπή του παιχνιδιού. Δύο ή περισσότεροι παίκτες επιτρέπεται ν' αλλαχτούν κατά τη διάρκεια της ίδιας διακοπής αγώνα.

15.4 ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ

15.4.1 Όλα τα αιτούμενα τάιμ-άουτ διαρκούν 30 δευτερόλεπτα.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB από το 1ο μέχρι και το 4^ο σετ δίνονται αυτόματα δύο «Τεχνικά Τάιμ-Αουτ» διάρκειας 60 δευτερολέπτων, όταν η ομάδα που προηγείται φτάνει στον 8^ο και στον 16^ο πόντο.

Στο αποφασιστικό (5ο) σετ δεν υπάρχουν «Τεχνικά Τάιμ -Αουτ», αλλά μόνο δύο τάιμ-άουτ των 30 δευτερολέπτων, στη διάθεση κάθε ομάδας.

15.4.2 Κατά τη διάρκεια όλων των τάιμ-άουτ, οι αγωνιζόμενοι παίκτες πρέπει να πάνε στην ελεύθερη ζώνη κοντά στους πάγκους τους.

15.5 ΑΛΛΑΓΗ ΠΑΙΚΤΩΝ

Αλλαγή είναι η ενέργεια κατά την οποία κάποιος παίκτης, εκτός από τον Λίμπερο ή τον αντικαταστάτη του, αφού καταγραφεί από το σημειωτή, εισέρχεται στον αγώνα και καταλαμβάνει τη θέση κάποιου άλλου παίκτη, που εξέρχεται από το γήπεδο εκείνη τη στιγμή. Η αλλαγή προϋποθέτει την άδεια του διαιτητή.

15.6 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

15.6.1 Έξι αλλαγές είναι ο μέγιστος αριθμός αλλαγών που επιτρέπονται σε κάθε σετ για κάθε ομάδα. Επιτρέπεται να αντικατασταθούν ένας ή περισσότεροι παίκτες ταυτόχρονα.

15.6.2 Ένας παίκτης της αρχικής παράταξης δύναται να εγκαταλείψει τον αγώνα και να επιστρέψει, αλλά μόνο μία φορά σε κάθε σετ, και μόνο στην προηγούμενη θέση που είχε στην αρχική παράταξη.

15.6.3 Ένας αναπληρωματικός μπορεί να εισέρθει στον αγώνα, αλλά μόνο μία φορά σε κάθε σετ, στη θέση ενός παίκτη της αρχικής παράταξης και μπορεί να αλλαχτεί μόνο από τον παίκτη που άλλαξε ο ίδιος.

15.7 ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ένας τραυματισμένος παίκτης (εκτός από τον Λίμπερο), ο οποίος δεν μπορεί να συνεχίσει τον αγώνα, θα πρέπει να αντικατασταθεί με κανονική αλλαγή. Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, τότε η ομάδα έχει το δικαίωμα να κάνει μία κατ' εξαίρεση αλλαγή, πέραν των περιορισμών του Κανόνα 15.6.

Μία κατ' εξαίρεση αλλαγή σημαίνει ότι κάθε παίκτης που δεν αγωνίζεται, εκτός από τον Λίμπερο και τον παίκτη που αυτός αντικατέστησε, μπορεί να αλλάξει τον τραυματισμένο παίκτη στον αγώνα. Ο τραυματισμένος παίκτης που έγινε αλλαγή, δεν επιτρέπεται να επανέρθει στον αγώνα.

Η κατ' εξαίρεση αλλαγή δεν υπολογίζεται σε καμιά περίπτωση σαν κανονική αλλαγή.

15.8 ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΩ ΑΠΟΒΟΛΗΣ Ή ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Ένας παίκτης που ΑΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Ή ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ πρέπει να αλλαχτεί με κανονική αλλαγή. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, η ομάδα καθίσταται ΕΛΛΙΠΗΣ.

15.9 ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

15.9.1 Μία αλλαγή είναι αντικανονική, αν υπερβαίνει τους περιορισμούς που υποδεικνύονται στον Κανόνα 15.6 (εκτός από την περίπτωση του Κανόνα 15.7).

15.9.2 Όταν μία ομάδα έχει πραγματοποιήσει μία αντικανονική αλλαγή και ο αγώνας έχει συνεχιστεί, τότε θα εφαρμοστεί η ακόλουθη διαδικασία:

15.9.2.1 η ομάδα τιμωρείται με απώλεια της φάσης και οι αντίπαλοι κερδίζουν έναν πόντο και το σερβίς,

15.9.2.2 η αλλαγή διορθώνεται,

15.9.2.3 οι πόντοι που έχουν κερδηθεί από την στιγμή που η ομάδα υπέπεσε στο λάθος, ακυρώνονται. Οι πόντοι των αντιπάλων παραμένουν έγκυροι.

15.10 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

15.10.1 Η αλλαγή πρέπει να γίνεται μέσα στη ζώνη αλλαγής.

15.10.2 Η αλλαγή διαρκεί μόνο όσο χρόνο χρειάζεται για να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα και να επιτραπεί η είσοδος και έξοδος των παικτών.

15.10.3α Το πραγματικό αίτημα για αλλαγή είναι η είσοδος του/των παίκτη/ων στην ζώνη αλλαγής, έτοιμου/ων για να παίξει, κατά τη διάρκεια κανονικής διακοπής του αγώνα.

15.10.3β Αν δεν συμβαίνει αυτό, η αλλαγή δεν εγκρίνεται και η ομάδα τιμωρείται με καθυστέρηση.

15.10.3γ Το αίτημα για αλλαγή αναγνωρίζεται και ανακοινώνεται από τον Σημειωτή ή από τον Β' Διαιτητή, με χρήση της κόρντας ή της σφυρίχτρας, αντίστοιχα.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις της FIVB χρησιμοποιούνται αριθμημένες πινακίδες για διευκόλυνση της αλλαγής.

15.10.4 Αν μια ομάδα θέλει να κάνει περισσότερες από μία αλλαγές ταυτόχρονα, πρέπει όλοι οι παίκτες που πρόκειται να εισέρθουν να παρουσιαστούν στη ζώνη αλλαγής ταυτόχρονα, ώστε να θεωρηθεί ότι συμπεριλαμβάνονται στο ίδιο αίτημα. Σ' αυτή την περίπτωση οι αλλαγές θα γίνουν διαδοχικά, το ένα ζευγάρι παικτών μετά το άλλο.

15.11 ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

15.11.1 Είναι αντικανονικό να ζητηθεί οποιαδήποτε διακοπή του αγώνα:

15.11.1.1 κατά τη διάρκεια μιας φάσης ή τη στιγμή, ή μετά το σφύριγμα για σερβίς,

15.11.1.2 από μη εξουσιοδοτημένο μέλος ομάδας,

15.11.1.3 για αλλαγή παίκτη πριν αρχίσει ξανά ο αγώνας μετά από προηγούμενη αλλαγή από την ίδια ομάδα,

15.11.1.4 όταν έχει εξαντληθεί ο δικαιούμενος αριθμός των τάιμ άουτ και των αλλαγών των παικτών.

15.11.2 Το πρώτο αντικανονικό αίτημα στον αγώνα που δεν τον επηρεάζει ή τον καθυστερεί, απορρίπτεται χωρίς καμιά συνέπεια.

15.11.3 Οποιοδήποτε επιπλέον αντικανονικό αίτημα στον αγώνα από την ίδια ομάδα συνεπάγεται καθυστέρηση.

16. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΑΓΩΝΑ

16.1 ΤΥΠΟΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ

Μια αντικανονική ενέργεια ομάδας που εμποδίζει τη συνέχιση του αγώνα είναι καθυστέρηση και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- 16.1.1 καθυστέρηση μιας αλλαγής,
- 16.1.2 παράταση άλλων διακοπών του αγώνα, μετά από εντολή για συνέχιση του αγώνα,
- 16.1.3 αίτημα αντικανονικής αλλαγής,
- 16.1.4 επανάληψη αντικανονικού αιτήματος,
- 16.1.5 καθυστέρηση του αγώνα από ένα μέλος της ομάδας.

16.2 ΤΙΜΩΡΙΕΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ

16.2.1 Η «προειδοποίηση καθυστέρησης» και η «ποινή καθυστέρησης» είναι ομαδικές ποινές.

16.2.1.1 Οι τιμωρίες καθυστέρησης παραμένουν σε ισχύ όλο τον αγώνα.

16.2.1.2 Όλες οι τιμωρίες καθυστέρησης καταγράφονται στο φύλλο αγώνα.

16.2.2 Η πρώτη καθυστέρηση στον αγώνα από κάποιο μέλος ομάδας τιμωρείται με «ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ».

16.2.3 Η δεύτερη και οι επόμενες καθυστερήσεις παντός τύπου από οποιοδήποτε μέλος της ίδιας ομάδας στον ίδιο αγώνα, αποτελούν σφάλμα και τιμωρούνται με μια «ΠΟΙΝΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ»: πόντος και σερβίς στους αντιπάλους.

16.2.4 Τιμωρίες καθυστέρησης που επιβάλλονται πριν ή μεταξύ των σετ, ισχύουν στο επόμενο σετ.

17. ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΑΓΩΝΑ

17.1 ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

17.1.1 Σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος ενώ παίζεται η μπάλα, ο διαιτητής πρέπει να σταματήσει τον αγώνα αμέσως και να επιτρέψει την είσοδο ιατρικής βοήθειας στον αγωνιστικό χώρο.

Κατόπιν η φάση επαναλαμβάνεται.

17.1.2 Αν ένας τραυματισμένος παίκτης δεν μπορεί να αντικατασταθεί, κανονικά ή κατ' εξαίρεση, δίνεται στον παίκτη χρόνος 3 λεπτών για να συνέρθει, αλλά όχι περισσότερο από μία φορά για τον ίδιο παίκτη στον ίδιο αγώνα.

Αν ο παίκτης δεν συνέρθει, η ομάδα του χαρακτηρίζεται ελλιπής.

17.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Αν υπάρξει εξωτερική παρέμβαση κατά τη διάρκεια του αγώνα, πρέπει να σταματήσει ο αγώνα και η φάση να επαναληφθεί.

17.3 ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

17.3.1 Αν απρόβλεπτες καταστάσεις διακόψουν τον αγώνα, ο πρώτος διαιτητής, ο διοργανωτής και η Επιτροπή Ελέγχου, αν υπάρχει, θα αποφασίσουν για τα μέτρα που θα ληφθούν, ώστε να επανέρθουν οι φυσιολογικές συνθήκες.

17.3.2 Σε περίπτωση που συμβούν μία ή περισσότερες διακοπές, που δεν υπερβαίνουν σε συνολικό χρόνο τις 4 ώρες:

17.3.2.1 αν ο αγώνας αρχίσει ξανά στον ίδιο αγωνιστικό χώρο, το σετ που έχει διακοπεί θα συνεχιστεί κανονικά με το ίδιο αποτέλεσμα, τους ίδιους παίκτες και τις ίδιες θέσεις. Τα σετ που παίχτηκαν, διατηρούν τα αποτελέσματά τους,

17.3.2.2 αν ο αγώνας αρχίσει ξανά σε άλλον αγωνιστικό χώρο, το σετ που διακόπηκε ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται με την ίδια αρχική σειρά περιστροφής. Τα σετ που έχουν ήδη παιχτεί, διατηρούν τα αποτελέσματά τους.

17.3.3 Αν συμβούν μία ή περισσότερες διακοπές που υπερβαίνουν συνολικά τις 4 ώρες, τότε ολόκληρος ο αγώνας θα επαναληφθεί.

18. ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΓΗΠΕΔΩΝ

18.1 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΑ

Διάλειμμα είναι η διακοπή μεταξύ των σετ. Όλα τα διαλείμματα διαρκούν τρία λεπτά.

Κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου, πραγματοποιείται η αλλαγή των γηπέδων και η καταγραφή της αρχικής παράταξης των ομάδων στο φύλλο αγώνα.

Το διάλειμμα μεταξύ του δευτέρου και τρίτου σετ μπορεί να διαρκέσει μέχρι 10 λεπτά μετά από αίτημα του διοργανωτή.

18.2 ΑΛΛΑΓΗ ΓΗΠΕΔΩΝ

18.2.1 Μετά από κάθε σετ, οι ομάδες αλλάζουν γήπεδα, εκτός από το αποφασιστικό σετ.

18.2.2 Στο αποφασιστικό σετ, μόλις η ομάδα που προηγείται φθάσει τους 8 πόντους, οι ομάδες αλλάζουν γήπεδα χωρίς καθυστέρηση και οι θέσεις των παικτών παραμένουν ως έχουν.

Αν η αλλαγή δεν πραγματοποιηθεί, όταν η ομάδα που προηγείται φθάσει τους 8 πόντους, τότε θα πραγματοποιηθεί μόλις γίνει αντιληπτό το λάθος. Το αποτέλεσμα κατά τη στιγμή της αλλαγής παραμένει ως έχει.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
Ο ΠΑΙΚΤΗΣ ΛΙΜΠΕΡΟ****19. Ο ΠΑΙΚΤΗΣ ΛΙΜΠΕΡΟ****19.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΙΜΠΕΡΟ**

19.1.1 Κάθε ομάδα έχει το δικαίωμα να προσδιορίσει από τη λίστα των παικτών μέχρι δύο (2) εξειδικευμένους αμυντικά παίκτες ως Λίμπερο.

Για τις Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις FIVB Ανδρών-Γυναικών, όπου μια ομάδα επιλέγει να έχει περισσότερους από δώδεκα (12) παίκτες, είναι υποχρεωτικό για την ομάδα να προσδιορίσει από τη λίστα των παικτών δύο (2) εξειδικευμένους αμυντικά παίκτες ως Λίμπερο.

19.1.2 Οι Λίμπερο πρέπει να καταγράφονται στο φύλλο αγώνα πριν την έναρξη αυτού στις ειδικές γραμμές που υπάρχουν γι' αυτό.

Για τις Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις FIVB οι Λίμπερο πρέπει να καταγράφονται στο φύλλο αγώνα πριν την έναρξη του αγώνα μόνο στις ειδικές γραμμές που υπάρχουν γι' αυτό.

19.1.3 Ο Λίμπερο που θα προσδιοριστεί από τον προπονητή πριν την έναρξη του αγώνα, θα είναι ο ενεργός Λίμπερο. Αν υπάρχει δεύτερος Λίμπερο, θα παραμείνει αναπληρωματικός Λίμπερο.

19.1.4 Ο Λίμπερο δεν επιτρέπεται να είναι αρχηγός ομάδας, ούτε αρχηγός του αγώνα, ενώ την ίδια στιγμή εξασκεί τα καθήκοντα του Λίμπερο.

19.2 ΕΝΔΥΣΗ

Οι Λίμπερο πρέπει να φορούν στολή (ή φανέλα/καζάκα για τον επαναπροσδιοριζόμενο Λίμπερο), της οποίας τουλάχιστον οι φανέλες πρέπει να είναι αντιθέτου χρώματος από τις στολές της υπόλοιπης ομάδας. Η στολή των Λίμπερο μπορεί να είναι διαφορετικού σχεδίου, αλλά η αρίθμησης της πρέπει να είναι ίδια με την υπόλοιπη ομάδα.

19.3 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΛΙΜΠΕΡΟ**19.3.1 Ενέργειες παιχνιδιού**

19.3.1.1 Ο Λίμπερο επιτρέπεται να αντικαταστήσει οποιοδήποτε παίκτη της πίσω ζώνης.

19.3.1.2 Αυτός/ή περιορίζεται να εκτελεί καθήκοντα παίκτη της πίσω ζώνης και δεν επιτρέπεται να ολοκληρώσει επιθετικό χτύπημα από οπουδήποτε (συμπεριλαμβανομένου του κυρίως αγωνιστικού χώρου και της ελεύθερης ζώνης), αν κατά τη στιγμή της επαφής η μπάλα είναι εξολοκλήρου ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ.

19.3.1.3 Δεν επιτρέπεται να σερβίρει, να πραγματοποιήσει μπλοκ ή να κάνει προσπάθεια για μπλοκ.

19.3.1.4 Ένας παίκτης δεν επιτρέπεται να ολοκληρώσει επιθετικό χτύπημα ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ, αν δέχεται την μπάλα από πάσα του Λίμπερο με τα δάχτυλα, όταν ο Λίμπερο

βρίσκεται στην επιθετική ζώνη ή την προέκτασή της. Η μπάλα μπορεί ελεύθερα να χτυπηθεί αν ο Λίμπερο κάνει την ίδια ενέργεια έξω από την μπροστινή ζώνη του.

19.3.2 Αντικαταστάσεις παικτών

19.3.2.1 Οι αντικαταστάσεις που αφορούν στον Λίμπερο δεν υπολογίζονται ως κανονικές αλλαγές.

Είναι απεριόριστες, αλλά πρέπει να μεσολαβεί μια ολοκληρωμένη φάση μεταξύ δύο αντικαταστάσεων του Λίμπερο (εκτός αν προκύψει τραυματισμός/ασθένεια ή επιβάλλεται να γίνει περιστροφή εξαιτίας ποινής).

Ο/η Λίμπερο επιτρέπεται να αντικατασταθεί μόνο από τον παίκτη που αυτός/ή αντικατέστησε.

19.3.2.2 Οι αντικαταστάσεις πρέπει να γίνονται, μόνο όταν η μπάλα είναι εκτός παιδιάς και πριν το σφύριγμα για σερβίς.

Στην έναρξη κάθε σετ, ο Λίμπερο δεν επιτρέπεται να μπει στον αγωνιστικό χώρο έως ότου ο δεύτερος διαιτητής έχει ελέγξει την αρχική παράταξη των παικτών.

19.3.2.3 Αντικατάσταση που έγινε μετά το σφύριγμα για σερβίς αλλά πριν το χτύπημα του σερβίς, δεν αναιρείται, αλλά οδηγεί σε μία προφορική προειδοποίηση στο τέλος της φάσης.

Επαναλαμβανόμενες καθυστερημένες αντικαταστάσεις θα έχουν ως αποτέλεσμα την άμεση διακοπή του αγώνα και την επιβολή τιμωρίας καθυστέρησης. **Η ομάδα που θα κάνει το επόμενο σερβίς καθορίζεται από το είδος και το αποτέλεσμα της τιμωρίας καθυστέρησης.**

19.3.2.4 Η είσοδος και η έξοδος στον αγωνιστικό χώρο του Λίμπερο και του παίκτη που αντικαθίσταται πρέπει να γίνονται μόνο μέσα στη ζώνη αντικατάστασης του Λίμπερο.

19.3.2.5 Οι συνέπειες μιας αντικανονικής αντικατάστασης Λίμπερο είναι ίδιες με αυτές για ένα σφάλμα περιστροφής.

19.3.3 Επαναπροσδιορισμός ενός νέου Λίμπερο:

19.3.3.1 Ο προπονητής έχει το δικαίωμα να αλλάξει τον ενεργό Λίμπερο με τον αναπληρωματικό Λίμπερο για οποιοδήποτε λόγο, αλλά μόνο μία φορά στον αγώνα και μόνο όταν ο κανονικός παίκτης (που τον είχε αντικαταστήσει ο Λίμπερο) έχει επιστρέψει στον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Αυτή η αλλαγή πρέπει να καταγραφεί στις παρατηρήσεις του φύλλου αγώνα και στο φύλλο ελέγχου του Λίμπερο.

Ο αρχικός Λίμπερο δεν επιτρέπεται να ξαναμπεί στο παιχνίδι για το υπόλοιπο του αγώνα.

Σε περίπτωση ασθένειας ή τραυματισμού του αναπληρωματικού Λίμπερο, ο προπονητής έχει το δικαίωμα να προσδιορίσει ως Λίμπερο για το υπόλοιπο του αγώνα οποιοδήποτε άλλο παίκτη (εκτός από τον αρχικό Λίμπερο) που δεν βρίσκεται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο κατά τη στιγμή του επαναπροσδιορισμού.

Ο αρχηγός της ομάδας έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί όλα τα προνόμια του αρχηγού για να επαναπροσδιοριστεί ως Λίμπερο, αν αυτό ζητηθεί από τον προπονητή. Αλλαγές λόγω

τραυματισμού ή ασθένειας του Λίμπερο ή του επαναπροσδιορισμένου Λίμπερο δεν προσμετρώνται ως αντικαταστάσεις.

19.3.3.2 Σε περίπτωση επαναπροσδιορισμού Λίμπερο, ο αριθμός του παίκτη που επαναπροσδιορίζεται ως Λίμπερο πρέπει να καταγραφεί στο χώρο των παρατηρήσεων του φύλλου αγώνα.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ****20. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ****20.1 ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ**

20.1.1 Οι συμμετέχοντες πρέπει να γνωρίζουν τους «Επίσημους Κανονισμούς Πετοσφαίρισης» και να συμμορφώνονται με αυτούς.

20.1.2 Οι συμμετέχοντες πρέπει να δέχονται τις αποφάσεις των διαιτητών με αθλητική συμπεριφορά, χωρίς να τις αμφισβητούν.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, διευκρίνιση μπορεί να ζητηθεί μόνο μέσω του αρχηγού αγώνα.

20.1.3 Οι συμμετέχοντες πρέπει να απέχουν από ενέργειες ή συμπεριφορές, που αποσκοπούν στο να επηρεάσουν τις αποφάσεις των διαιτητών ή να καλύψουν σφάλματα της ομάδας τους.

20.2 ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΑΙ

20.2.1 Οι συμμετέχοντες πρέπει να συμπεριφέρονται κόσμια και με σεβασμό προς το πνεύμα του «ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΑΙ», όχι μόνο προς τους διαιτητές, αλλά επίσης προς τους επισήμους, τους αντιπάλους, τους συμπαίκτες και τους θεατές.

20.2.2 Η επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας ομάδας, κατά τη διάρκεια του αγώνα, επιτρέπεται.

21. Η ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΙΜΩΡΙΕΣ ΤΗΣ**21.1 ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ**

Ελάχιστου επιπέδου κακή συμπεριφορά δεν οδηγεί σε τιμωρία. Είναι καθήκον του πρώτου διαιτητή να αποτρέψει τις ομάδες να φτάσουν στο επίπεδο των τιμωριών, απευθύνοντας προειδοποίηση προφορικά ή με χειροσήμανση σε ένα μέλος της ομάδας ή στην ομάδα μέσω του αρχηγού του αγώνα.

Αυτή η προειδοποίηση δεν είναι τιμωρία, και δεν έχει καμία άμεση συνέπεια. Δεν πρέπει να αναγράφεται στο φύλλο αγώνα.

21.2 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΟΥ ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ΤΙΜΩΡΙΕΣ

Η απρεπής συμπεριφορά από ένα μέλος μιας ομάδας προς τους επισήμους, αντιπάλους, συμπαίκτες ή θεατές κατατάσσεται σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τη σοβαρότητα του παραπτώματος.

21.2.1 Αναιδής συμπεριφορά: ενέργεια αντίθετη στους καλούς τρόπους ή τις ηθικές αρχές ή οποιοδήποτε ενέργεια έκφρασης περιφρόνησης.

21.2.2 Προσβλητική συμπεριφορά: δυσφημιστικές ή υβριστικές λέξεις ή χειρονομίες.

21.2.3 Επίθεση: φυσική επίθεση ή επιθετική ή απειλητική συμπεριφορά.

21.3 ΚΛΙΜΑΚΑ ΤΙΜΩΡΙΩΝ

Σύμφωνα με την κρίση του πρώτου διαιτητή και ανάλογα με τη σοβαρότητα του παραπτώματος, οι τιμωρίες που επιβάλλονται και καταγράφονται στο φύλλο αγώνα, είναι: Ποινή, Αποβολή, Αποκλεισμός.

21.3.1 Ποινή

Η πρώτη αναιδής συμπεριφορά στον αγώνα από οποιοδήποτε μέλος της ομάδας, τιμωρείται με πόντο και σερβίς για τους αντιπάλους.

21.3.2 Αποβολή (Αποβολή για το σετ)

21.3.2.1 Ένα μέλος ομάδας που τιμωρείται με αποβολή, δεν επιτρέπεται να αγωνιστεί στο υπόλοιπο του σετ και πρέπει να παραμείνει καθισμένος στην περιοχή ποινής, χωρίς άλλες συνέπειες.

Ένας αποβληθείς προπονητής χάνει το δικαίωμα να παρεμβαίνει στο σετ και πρέπει να παραμείνει καθισμένος στην περιοχή ποινής.

21.3.2.2 Η πρώτη προσβλητική συμπεριφορά μέλους ομάδας, τιμωρείται με αποβολή χωρίς άλλες συνέπειες.

21.3.2.3 Η δεύτερη αναιδής συμπεριφορά στον ίδιο αγώνα από το ίδιο μέλος ομάδας, τιμωρείται με αποβολή, χωρίς άλλες συνέπειες.

21.3.3 Αποκλεισμός (Αποβολή για όλον τον αγώνα)

21.3.3.1 Ένα μέλος ομάδας που τιμωρείται με αποκλεισμό, πρέπει να εγκαταλείψει την Περιοχή Αγωνιστικού Ελέγχου, για το υπόλοιπο του αγώνα χωρίς άλλες συνέπειες.

21.3.3.2 Η πρώτη φυσική επίθεση ή υπονοούμενη ή επαπειλούμενη έκφραση επιθετικότητας τιμωρείται με αποκλεισμό χωρίς άλλες συνέπειες.

21.3.3.3 Η δεύτερη προσβλητική συμπεριφορά στον ίδιο αγώνα, από το ίδιο μέλος ομάδας, τιμωρείται με αποκλεισμό χωρίς άλλες συνέπειες.

21.3.3.4 Η τρίτη αναιδής συμπεριφορά στον ίδιο αγώνα, από το ίδιο μέλος ομάδας, τιμωρείται με αποκλεισμό χωρίς άλλες συνέπειες.

21.4 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΡΙΩΝ ΚΑΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

21.4.1 Όλες οι τιμωρίες κακής συμπεριφοράς είναι ατομικές, παραμένουν σε ισχύ για το υπόλοιπο του αγώνα, και καταγράφονται στο φύλλο αγώνα.

21.4.2 Η επανάληψη κακής συμπεριφοράς από το ίδιο μέλος ομάδας στον ίδιο αγώνα, τιμωρείται προοδευτικά (το μέλος της ομάδας τιμωρείται με μια βαρύτερη τιμωρία για κάθε επαναλαμβανόμενο παράπτωμα).

21.4.3 Η αποβολή ή ο αποκλεισμός εξαιτίας προσβλητικής συμπεριφοράς ή επίθεσης δεν προϋποθέτουν μια προηγούμενη τιμωρία.

21.5 ΚΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΕΤ

Κάθε κακή συμπεριφορά, που συμβαίνει πριν και μεταξύ των σετ, τιμωρείται σύμφωνα με τον Κανόνα 21.3 και οι τιμωρίες εφαρμόζονται στο επόμενο σετ.

21.6 ΚΑΡΤΕΣ ΤΙΜΩΡΙΩΝ

Προειδοποίηση: προφορικά ή χειροσήμανση, χωρίς κάρτα

Ποινή: κίτρινη κάρτα

Αποβολή: κόκκινη κάρτα

Αποκλεισμός: κίτρινη και κόκκινη κάρτα (μαζί)

ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ, ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΗΜΗ ΧΕΙΡΟΣΗΜΑΝΣΗ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ
ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ****22. ΣΩΜΑ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ****22.1 ΣΥΝΘΕΣΗ**

Το σώμα των διαιτητών ενός αγώνα, αποτελείται από τους παρακάτω:

- τον πρώτο διαιτητή
- το δεύτερο διαιτητή
- το σημειωτή
- τέσσερις (δύο) κριτές γραμμών

Η θέση τους φαίνεται στο Διάγραμμα 10.

Για Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις της FIVB, είναι υποχρεωτική η ύπαρξη ενός βοηθού σημειωτή.

22.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

22.2.1 Μόνο ο πρώτος και ο δεύτερος διαιτητής έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν σφυρίχτρα κατά τη διάρκεια του αγώνα:

22.2.1.1 ο πρώτος διαιτητής δίνει το σήμα για το σερβίς που ξεκινά μια φάση,

22.2.1.2 ο πρώτος και ο δεύτερος διαιτητής δίνουν το σύνθημα του τέλους της φάσης, με την προϋπόθεση ότι είναι σίγουροι πως έχει συμβεί κάποιο σφάλμα και έχουν διαπιστώσει το είδος του.

22.2.2 Μπορούν να σφυρίξουν κατά τη διάρκεια κάποιας διακοπής του αγώνα για να υποδείξουν ότι εγκρίνουν ή απορρίπτουν κάποιο αίτημα μίας ομάδας.

22.2.3 Αμέσως μετά το σφύριγμα του διαιτητή για την ολοκλήρωση μιας φάσης, οι διαιτητές πρέπει να δείξουν με την επίσημη χειροσήμανση:

22.2.3.1 Αν το σφάλμα σφυρίζεται από τον πρώτο διαιτητή, αυτός θα δείξει κατά σειρά:

- α) την ομάδα που θα σερβίρει
- β) το είδος του σφάλματος,
- γ) τον(τους) αθλητή(ές) που υπέπεσε(αν) σε σφάλμα (αν είναι αναγκαίο).

Ο δεύτερος διαιτητής πρέπει να ακολουθεί και να επαναλαμβάνει τα χειροσήματα του πρώτου διαιτητή.

22.2.3.2 Αν το σφάλμα σφυρίζεται από το δεύτερο διαιτητή, αυτός θα δείξει:

- α) το είδος του σφάλματος,

β) τον παίκτη που υπέπεσε σε σφάλμα (αν είναι αναγκαίο).
γ) την ομάδα που θα σερβίρει, ακολουθώντας το σήμα του πρώτου διαιτητή.
Σε αυτή την περίπτωση ο πρώτος διαιτητής δεν δείχνει καθόλου το σφάλμα και τον παίκτη που υπέπεσε στο σφάλμα, αλλά μόνο την ομάδα που θα σερβίρει.

22.2.3.3 Σε περίπτωση που παίκτες της πίσω γραμμής ή ο Λίμπερο πραγματοποιήσουν λανθασμένο επιθετικό χτύπημα, το υποδεικνύουν και οι δύο διαιτητές, σύμφωνα με τους πιο πάνω κανόνες 22.2.3.1 και 22.2.3.2.

22.2.3.4. Σε περίπτωση διπλού σφάλματος και οι δύο διαιτητές δείχνουν κατά σειρά:

- α) το είδος του σφάλματος,
- β) τους παίκτες που υπέπεσαν σε σφάλμα (αν είναι αναγκαίο).
- γ) την ομάδα που θα σερβίρει, όπως την υποδεικνύει ο πρώτος διαιτητής

23. ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ

23.1 ΘΕΣΗ

Ο πρώτος διαιτητής εκτελεί τα καθήκοντά του /της καθισμένος /η ή όρθιος /α πάνω στο βάθρο του /της διαιτητή που είναι τοποθετημένο στο ένα άκρο του φιλέ. Τα μάτια του /της θα πρέπει να βρίσκονται περίπου 50 εκατοστά πάνω από το φιλέ.

23.2 ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

23.2.1 Ο πρώτος διαιτητής διευθύνει τον αγώνα από την αρχή έως το τέλος του. Έχει την εξουσία πάνω σε όλα τα μέλη του σώματος των διαιτητών και στα μέλη των ομάδων.

Κατά τη διάρκεια του αγώνα οι αποφάσεις του πρώτου διαιτητή είναι οριστικές. Αυτός/ή έχει την εξουσία να απορρίπτει τις αποφάσεις άλλων μελών του σώματος των διαιτητών, αν παρατηρηθεί ότι έχουν σφάλει.

Ο πρώτος διαιτητής μπορεί ακόμη και να αντικαταστήσει έναν άλλο διαιτητή, ο οποίος δεν εκτελεί τα καθήκοντά του /της σωστά.

23.2.2 Ο πρώτος διαιτητής ελέγχει επίσης την εργασία των επαναφορέων της μπάλας, και των ατόμων που σκουπίζουν το δάπεδο.

23.2.3 Ο πρώτος διαιτητής έχει την εξουσία να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στον αγώνα συμπεριλαμβανομένων και των θεμάτων που δεν αναφέρονται στους Κανόνες.

23.2.4 Ο πρώτος διαιτητής δεν πρέπει να επιτρέψει καμιά συζήτηση για τις αποφάσεις του.

Όμως, με αίτημα του αρχηγού του αγώνα, ο πρώτος διαιτητής θα δώσει επεξήγηση για την εφαρμογή και ερμηνεία των Κανονισμών στους οποίους βασίστηκε η απόφασή του/της.

Αν ο αρχηγός του αγώνα δεν συμφωνεί με την επεξήγηση του πρώτου διαιτητή και επιλέξει να υποβάλλει ένσταση κατά της απόφασης, αυτός/ή πρέπει αμέσως να δηλώσει ότι διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλει και να καταγράψει αυτή την ένσταση στο τέλος του αγώνα. Ο πρώτος διαιτητής υποχρεούται να εγκρίνει αυτό το δικαίωμα του αρχηγού αγώνα.

23.2.5 Ο πρώτος διαιτητής είναι υπεύθυνος για να αποφασίσει πριν και κατά τη διάρκεια του αγώνα αν ο αγωνιστικός χώρος, ο εξοπλισμός και οι συνθήκες συμφωνούν με τις προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή του αγώνα.

23.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

23.3.1 Πριν τον αγώνα, ο πρώτος διαιτητής:

23.3.1.1 επιθεωρεί τις συνθήκες του αγωνιστικού χώρου, την μπάλα και τον άλλον εξοπλισμό,

23.3.1.2 κάνει την κλήρωση με τους αρχηγούς των ομάδων,

23.3.1.3 ελέγχει την προθέρμανση των ομάδων.

23.3.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο πρώτος διαιτητής έχει την εξουσία:

23.3.2.1 να προειδοποιήσει τις ομάδες,

23.3.2.2 να τιμωρήσει για παραπτώματα και καθυστερήσεις.

23.3.2.3 να αποφασίσει για:

- α) λάθη του παίκτη που σερβίρει, τις θέσεις της ομάδας που σερβίρει, συμπεριλαμβανομένου του προπετάσματος,
- β) τα λάθη στο παίξιμο της μπάλας,
- γ) τα λάθη πάνω από το φιλέ και στο πάνω μέρος του,
- δ) το λανθασμένο επιθετικό χτύπημα του Λίμπερο και των παικτών της πίσω ζώνης,
- ε) το ολοκληρωμένο επιθετικό χτύπημα παίκτη που χτύπησε τη μπάλα πάνω από το ύψος του φιλέ, αφού τη δέχτηκε από πάσα με δάχτυλα από τον Λίμπερο που βρίσκεται στην μπροστινή ζώνη του/της,
- στ) την μπάλα που διασχίζει εξολοκλήρου το επίπεδο κάτω από το φιλέ,
- ζ) το ολοκληρωμένο μπλοκ από παίκτες της πίσω ζώνης ή την προσπάθεια για μπλοκ του Λίμπερο.

23.3.3 Στο τέλος του αγώνα ελέγχει το φύλλο αγώνα και το υπογράφει.

24. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ

24.1 ΘΕΣΗ

Ο δεύτερος διαιτητής εκτελεί τα καθήκοντά του/της όρθιος εκτός του αγωνιστικού χώρου κοντά στο στυλοβάτη απέναντι από τον πρώτο διαιτητή.

24.2 ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

24.2.1 Ο δεύτερος διαιτητής είναι ο βοηθός του πρώτου διαιτητή, αλλά έχει και τις δικές του/της δικαιοδοσίες.

Σε περίπτωση που ο πρώτος διαιτητής δεν είναι ικανός να συνεχίσει το έργο του/της, ο δεύτερος διαιτητής μπορεί να αντικαταστήσει τον πρώτο διαιτητή.

24.2.2 Ο δεύτερος διαιτητής επιτρέπεται, χωρίς να σφυρίζει, να υποδείξει λάθη εκτός της δικαιοδοσίας του /της, αλλά δεν επιτρέπεται να επιμένει για αυτά στον πρώτο διαιτητή.

24.2.3 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει την εργασία του(των) σημειωτή (ών).

24.2.4 Ο δεύτερος διαιτητής επιβλέπει τα μέλη των ομάδων στους πάγκους και αναφέρει για κακή συμπεριφορά τους στον πρώτο διαιτητή.

24.2.5 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει του παίκτες στους χώρους προθέρμανσης.

24.2.6 Ο δεύτερος διαιτητής δίνει έγκριση για τις διακοπές, ελέγχει τη διάρκειά τους και απορρίπτει αντικανονικά αιτήματα.

24.2.7 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει τον αριθμό των τάϊμ-άουτ και αλλαγών που χρησιμοποιήθηκαν από κάθε ομάδα και αναφέρει το δεύτερο τάϊμ-άουτ και την 5η και 6η αλλαγή στον πρώτο διαιτητή και στον προπονητή που τον αφορά.

24.2.8 Σε περίπτωση τραυματισμού αθλητή, ο δεύτερος διαιτητής επιτρέπει μία κατ' εξαίρεση αλλαγή ή δίνει 3 λεπτά για να συνέρθει ο παίκτης.

24.2.9 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει την κατάσταση του αγωνιστικού χώρου, κυρίως την μπροστινή ζώνη. Επίσης, ελέγχει, κατά τη διάρκεια του αγώνα, ότι οι μπάλες ανταποκρίνονται ακόμη στις προδιαγραφές.

24.2.10 Ο δεύτερος διαιτητής ελέγχει τα μέλη των ομάδων στην περιοχή ποινών και αναφέρει τυχόν κακή συμπεριφορά τους στον πρώτο διαιτητή.

24.3 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

24.3.1 Στη αρχή κάθε σετ, στην αλλαγή των γηπέδων στο αποφασιστικό σετ και όποτε κρίνεται αναγκαίο, ελέγχει ότι οι πραγματικές θέσεις των παικτών στον αγωνιστικό χώρο, αντιστοιχούν σε αυτές των φύλλων αρχικής παράταξης.

24.3.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο δεύτερος διαιτητής, αποφασίζει, σφυρίζει και δείχνει για:

24.3.2.1 πέρασμα στο γήπεδο των αντιπάλων και στο χώρο κάτω από το φιλέ,

24.3.2.2 λάθος θέσεις της ομάδας που δέχεται το σερβίς,

24.3.2.3 λανθασμένη επαφή των παικτών με το κάτω μέρος του φιλέ, και με την αντένα που είναι στην πλευρά του,

24.3.2.4 το ολοκληρωμένο μπλοκ από παίκτες της πίσω ζώνης ή την προσπάθεια για μπλοκ από τον Λίμπερο ή το λανθασμένο επιθετικό χτύπημα από παίκτες της πίσω ζώνης ή από τον Λίμπερο.

24.3.2.5 επαφή της μπάλας με κάποιο εξωτερικό αντικείμενο,

24.3.2.6 την επαφή της μπάλας με το δάπεδο όταν ο πρώτος διαιτητής δεν είναι σε θέση να δει την επαφή,

24.3.2.7 την μπάλα που διασχίζει εξολοκλήρου ή μερικά το φιλέ έξω από το οριοθετημένο διάστημα προς το γήπεδο των αντιπάλων ή αγγίζει την αντένα από την πλευρά του.

24.3.3 Στο τέλος του αγώνα, υπογράφει το φύλλο αγώνα.

25. ΣΗΜΕΙΩΤΗΣ

25.1 ΘΕΣΗ

Ο σημειωτής εκτελεί τα καθήκοντά του/της, καθισμένος στο τραπέζι της γραμματείας στην αντίθετη πλευρά του αγωνιστικού χώρου, απέναντι από τον πρώτο διαιτητή.

25.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Συμπληρώνει το φύλλο αγώνα σύμφωνα με τους Κανονισμούς, σε συνεργασία με το δεύτερο διαιτητή.

Χρησιμοποιεί μία κόρνα ή κάποια άλλη ηχητική συσκευή για να επισημάνει αντικανονικότητες ή να δώσει σήματα στους διαιτητές με βάση τα καθήκοντά του/της.

25.2.1 Πριν τον αγώνα και τα σετ, ο σημειωτής:

25.2.1.1 καταγράφει τα δεδομένα του αγώνα και των ομάδων, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος και του αριθμού του Λίμπερο, βάσει των διαδικασιών που ισχύουν και λαμβάνει τις υπογραφές των αρχηγών και προπονητών,

25.2.1.2 καταγράφει την αρχική παράταξη κάθε ομάδας από το φύλλο αρχικής παράταξης.

Αν δεν μπορέσει να λάβει τα φύλλα αρχικής παράταξης εγκαίρως, πρέπει αμέσως να ενημερώσει το δεύτερο διαιτητή,

25.2.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα ο σημειωτής:

25.2.2.1 καταγράφει τους πόντους που κερδίζονται,

25.2.2.2. ελέγχει τη σειρά του σερβίς για κάθε ομάδα και υποδεικνύει οποιοδήποτε σφάλμα στους διαιτητές αμέσως μετά το χτύπημα του σερβίς,

25.2.2.3 του δίνεται η δυνατότητα να γνωστοποιεί και να ανακοινώνει τα αιτήματα αλλαγών παικτών με την χρήση της κόρνας, ελέγχοντας τα νούμερα τους και να καταγράφει τις αλλαγές και τα τάιμ άουτ ενημερώνοντας τον Β' διαιτητή.,

25.2.2.4 ενημερώνει τους διαιτητές για αίτημα διακοπής που δεν επιτρέπεται να γίνει,

25.2.2.5 ανακοινώνει στους διαιτητές το τέλος των σετ, και τον 8ο πόντο στο αποφασιστικό σετ,

25.2.2.6 καταγράφει οποιοσδήποτε τιμωρίες και αντικανονικά αιτήματα,

25.2.2.7 καταγράφει όλα τα γεγονότα όπως υποδεικνύονται από το δεύτερο διαιτητή, π.χ. κατ' εξαίρεση αλλαγές, χρόνο ανάρρωσης, παρατάσεις διακοπών, εξωτερικές παρεμβάσεις κ.ά.

25.2.2.8 ελέγχει τη διακοπή μεταξύ των σετ.

25.2.3 Στο τέλος του αγώνα, ο σημειωτής:

25.2.3.1 καταγράφει το τελικό αποτέλεσμα,

25.2.3.2 σε περίπτωση ένστασης, με την προηγούμενη έγκριση του πρώτου διαιτητή, καταγράφει ή επιτρέπει στον αρχηγό της ομάδας να γράψει στο φύλλο αγώνα μία δήλωση για το περιστατικό, για το οποίο υποβάλλει ένσταση,

25.2.3.3 εφόσον υπογράψει ο ίδιος το φύλλο αγώνα, λαμβάνει τις υπογραφές των αρχηγών των ομάδων και κατόπιν των διαιτητών.

26. ΒΟΗΘΟΣ ΣΗΜΕΙΩΤΗΣ

26.1 ΘΕΣΗ

Ο βοηθός σημειωτής ασκεί τα καθήκοντά του καθισμένος δίπλα από τον σημειωτή στο τραπέζι της γραμματείας.

26.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Καταγράφει τις αντικαταστάσεις του Λίμπερο.

Βοηθά, όσον αφορά τα διοικητικά καθήκοντά του, το σημειωτή.

Αν ο σημειωτής δεν μπορεί να συνεχίσει την εργασία του, ο βοηθός σημειωτής τον αντικαθιστά.

26.2.1 Πριν τον αγώνα και το σετ, ο βοηθός σημειωτής:

26.2.1.1 ετοιμάζει το φύλλο ελέγχου του Λίμπερο

26.2.1.2 ετοιμάζει το αναπληρωματικό φύλλο αγώνα,

26.2.2 Κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο βοηθός σημειωτής:

26.2.2.1 καταγράφει με λεπτομέρεια τις αντικαταστάσεις του Λίμπερο,

26.2.2.2 επισημαίνει στους διαιτητές κάθε λάθος αντικατάσταση του Λίμπερο, χρησιμοποιώντας την κόρνα,

26.2.2.3 αρχίζει και τελειώνει τη μέτρηση χρόνου του Τεχνικού Τάιμ-άουτ,

26.2.2.4 λειτουργεί το χειροκίνητο πίνακα σκορ στο τραπέζι της γραμματείας,

26.2.2.5 ελέγχει αν ο ηλεκτρονικός πίνακας συμφωνεί,

26.2.2.6 αν χρειαστεί, ενημερώνει το αναπληρωματικό φύλλο αγώνα και το δίνει στο σημειωτή.

26.2.3 Στο τέλος του αγώνα, ο βοηθός σημειωτής,

26.2.3.1 υπογράφει το φύλλο ελέγχου του Λίμπερο και το υποβάλλει για έλεγχο,

26.2.3.2 υπογράφει το φύλλο αγώνα.

27. ΚΡΙΤΕΣ ΓΡΑΜΜΩΝ

27.1 ΘΕΣΗ

Αν χρησιμοποιούνται μόνο δύο κριτές γραμμών, τότε αυτοί στέκονται στις γωνίες του αγωνιστικού χώρου προς το δεξί χέρι κάθε διαιτητή, διαγωνίως στα 1 ως 2 μέτρα από την γωνία.

Ο/η κάθε ένας/μία ελέγχει και την τελική γραμμή και την πλάγια γραμμή της πλευράς του/της.

Είναι υποχρεωτική η ύπαρξη τεσσάρων κριτών γραμμών σε Παγκόσμιες και Επίσημες Διοργανώσεις της FIVB.

Στέκονται στην ελεύθερη ζώνη 1 έως 3 μέτρα από κάθε γωνία του αγωνιστικού χώρου, στην νοητή προέκταση της γραμμής που ελέγχουν.

27.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

27.2.1 Οι κριτές γραμμών εκτελούν τα καθήκοντά τους χρησιμοποιώντας μία σημαία (40 X 40 εκ.) όπως υποδεικνύεται στο Διάγραμμα 12 για να δείχνουν:

27.2.1.1 την μπάλα «μέσα» ή «έξω», όποτε η μπάλα χτυπήσει στο έδαφος κοντά στη γραμμή τους

27.2.1.2 τις επαφές της μπάλας που πηγαίνει «έξω», με αθλήτη της ομάδας που υποδέχεται την μπάλα

27.2.1.3 όποτε η μπάλα ακουμπήσει την αντένα, όποτε η μπάλα που σερβίρεται περάσει εκτός του οριοθετημένου διαστήματος του φιλέ, κλπ.

27.2.1.4 αν κάποιος παίκτης (εκτός του παίκτη που σερβίρει) πατάει έξω από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο του, τη στιγμή του σερβίς.

27.2.1.5 το λάθος πάτημα του παίκτη τη στιγμή που χτυπά το σερβίς.

27.2.1.6 κάθε επαφή με την αντένα από την πλευρά τους, από παίκτη που παίζει την μπάλα ή παρεμβαίνει στο παιχνίδι.

27.2.1.7 όταν η μπάλα διασχίζει το φιλέ έξω από το οριοθετημένο διάστημα προς το γήπεδο των αντιπάλων ή αγγίζει την αντένα από την πλευρά του /της.

27.2.2 Μετά από αίτημα του πρώτου διαιτητή, ένας/μία κριτής γραμμών πρέπει να επαναλάβει την υπόδειξή του /της.

28. ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΗΜΑΤΑ

28.1 ΧΕΙΡΟΣΗΜΑΝΣΗ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ

Οι διαιτητές πρέπει να υποδεικνύουν με την επίσημη χειροσήμανση το λόγο του σφυρίγματος (το είδος του σφάλματος που σφυρίχθηκε ή την αιτία της διακοπής που εγκρίθηκε). Το χειροσήμα πρέπει να διατηρείται για μία στιγμή, και αν υποδεικνύεται με ένα χέρι, το χέρι αντιστοιχεί στην πλευρά της ομάδας που έχει κάνει το σφάλμα ή το αίτημα.

28.2 ΣΗΜΑΤΑ ΕΠΟΠΤΩΝ ΜΕ ΣΗΜΑΙΑ

Οι κριτές γραμμών πρέπει να υποδεικνύουν με την επίσημη σήμανση με σημαία, το είδος του σφάλματος που υποδείχτηκε, και να διατηρούν τη σήμανση για μία στιγμή

ΜΕΡΟΣ 3

ΟΡΙΣΜΟΙ

Χώρος Ελέγχου Αγώνα:	Ο χώρος ελέγχου αγώνα είναι ένας διάδρομος γύρω από τον αγωνιστικό χώρο και την ελεύθερη ζώνη, ο οποίος περιλαμβάνει όλους τους χώρους μέχρι τα κάγκελα ή τα όποια όρια της περιφράξης. (βλέπε διάγραμμα 1α).
Ζώνες:	Είναι τμήματα μέσα στον αγωνιστικό χώρο (δηλαδή το κυρίως γήπεδο και την ελεύθερη ζώνη) όπως ορίζονται για συγκεκριμένο λόγο (ή με ειδικούς περιορισμούς) μέσω του κειμένου του κανονισμού. Περιλαμβάνουν τη Μπροστινή Ζώνη, τη Ζώνη Σερβίς, τη Ζώνη Αλλαγής, την Ελεύθερη Ζώνη, τη Πίσω Ζώνη και τη Ζώνη Αντικατάστασης Λίμπερο.
Περιοχές:	Είναι τμήματα του γηπέδου ΕΞΩ ΑΠΟ την ελεύθερη ζώνη για τα οποία καθορίζεται από τους κανονισμούς ότι έχουν μια ειδική λειτουργία. Είναι η Περιοχή Προθέρμανσης και η Περιοχή Ποινής.
Κατώτερο διάστημα:	Είναι το διάστημα που ορίζεται στο ανώτερο μέρος του από το κάτω μέρος του φιλέ και το κορδόνι που τον ενώνει με τους στυλοβάτες, στα πλάγια από τους στυλοβάτες και κάτω από το πάτωμα του γηπέδου
Οριοθετημένο διάστημα:	Το οριοθετημένο διάστημα ορίζεται από : <ul style="list-style-type: none"> - την οριζόντια ταινία στην κορυφή του φιλέ, - τις αντένες και την προέκτασή τους, - την οροφή. <p>Η μπάλα πρέπει να περάσει στο ΓΗΠΕΔΟ των αντιπάλων διαμέσου του οριοθετημένου διαστήματος.</p>
Εξωτερικό διάστημα:	Το εξωτερικό διάστημα είναι το κάθετο επίπεδο του φιλέ έξω από το οριοθετημένο και το κατώτερο διάστημα.
Ζώνη αλλαγής:	Αυτό είναι το μέρος της ελεύθερης ζώνης, μέσα στο οποίο πραγματοποιούνται οι (κανονικές) αλλαγές.
Μόνο με τη σύμφωνη γνώμη της FIVB:	Αυτή η δήλωση αναγνωρίζει ότι, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν ρυθμίσεις για τα πρότυπα σχετικά με τις προδιαγραφές του εξοπλισμού και τις εγκαταστάσεις, υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες η FIVB δύναται να προβεί σε ειδικές διευθετήσεις, προκειμένου να προωθήσει το άθλημα της πετοσφαίρισης ή να δοκιμάσει νέες συνθήκες.

Πρότυπα της FIVB:	<i>Οι τεχνικές προδιαγραφές ή όρια όπως καθορίζονται από την FIVB για τους κατασκευαστές του εξοπλισμού.</i>
Περιοχή Ποινής:	Σε κάθε μισό του χώρου ελέγχου αγώνα, υπάρχει μια Περιοχή Ποινής, που βρίσκεται πίσω από την προέκταση της τελικής γραμμής, έξω από την ελεύθερη ζώνη και πρέπει να τοποθετείται τουλάχιστον 1,5 μέτρο πίσω από την πίσω πλευρά του πάγκου της ομάδας.
Σφάλμα:	(i) Μια ενέργεια του παιχνιδιού αντίθετη στους κανονισμούς. (ii) Μια παράβαση του κανονισμού εκτός από ενέργεια του παιχνιδιού.
Dribbling - Χτύπημα της μπάλας στο έδαφος από τον σέρβερ:	Σημαίνει την αναπήδηση της μπάλας (συνήθως ως προετοιμασία για να την υψώσει ο παίκτης και να σερβίρει). Άλλες προπαρασκευαστικές ενέργειες θα μπορούσε να είναι (ανάμεσα σε άλλα) η μετακίνηση της μπάλας από το ένα χέρι στο άλλο.
Τεχνικό Τάιμ Άουτ	Αυτό το ειδικό υποχρεωτικό τάιμ άουτ, επιπλέον αυτών που δικαιούνται οι ομάδες, χρησιμεύει για την προώθηση του βόλεϊ με την ανάλυση του αγώνα και για να δοθεί η ευκαιρία για περισσότερες διαφημίσεις. Τα Τεχνικά Τάιμ Άουτ είναι υποχρεωτικά για τις Παγκόσμιες και Επίσημες διοργανώσεις της FIVB.
Επαναφορείς της μπάλας:	Η δουλειά τους είναι να διατηρούν τη ροή του αγώνα με το να δίνουν τη μπάλα στον παίκτη που σερβίρει ανάμεσα στις φάσεις.
Σύστημα συνεχούς καταγραφής πόντων:	Είναι το σύστημα όπου σε κάθε φάση καταγράφεται ένας πόντος για την ομάδα που την κερδίζει.
Διακοπή:	Ο χρόνος ανάμεσα στα σετ. Η αλλαγή των γηπέδων στο πέμπτο (αποφασιστικό) σετ δεν θεωρείται ως διακοπή.
Επισήμανση:	Μια ήπια λεκτική σύσταση που απευθύνει ο 1ος διαιτητής προς τον αρχηγό του αγώνα σχετικά με μια καθυστερημένη αντικατάσταση του Λίμπερο.